

Umowa nr KZGW/3/2018

Opracowanie planu przeciwdziałania skutkom suszy

WERSJA nr 0.04

OPRACOWANIE PROJEKTU PLANU PRZECIWDZIAŁANIA SKUTKOM SUSZY Z UWZGLĘDNIENIEM PODDZIAŁU KRAJU NA OBSZARY DORZECZY

**Zadanie nr 2. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania
na środowisko projektu Planu**

podzadanie nr 2.6.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Wykonawca zadania w składzie:

Lider: Antea Polska S.A.

Partner: „Pectore – Eco” Sp. z o.o.

Partner: WIND-HYDRO Grzegorz Łukasiewicz

Gliwice, wrzesień 2020 r.

Historia zmian

Wersja	Data	Autor	Zakres zmian
0.01	28.07.2020	Agnieszka Hobot Magdalena Dołęga Monika Gajda	
0.02	20.08.2020	Agnieszka Hobot Magdalena Dołęga Monika Gajda	Zmiany wynikające z uwag wniesionych przez PGW WP oraz ustaleń z GDOŚ
0.03	01.09.2020	Agnieszka Hobot Magdalena Dołęga Monika Gajda	Zmiany wynikające z uwag wniesionych przez PGW WP do prognozy projektu PPSS
0.04	15.09.2020	Agnieszka Hobot Magdalena Dołęga Monika Gajda	Zmiany wynikające z usunięcia inwestycji z załącznika nr 1A i uwag do Metodyki monitoringu

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	4
2. USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	4
3. OPINIE WŁAŚCIWYCH ORGANÓW (GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA, GŁÓWNY INSPEKTOR SANITARNY)	13
4. PRZEBIEG PROCESU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROJEKTU PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PPSS.....	37
5. ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI	38
6. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	41
7. PROPOZYCJE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU	41

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z zapisami art. 42 ust. 2 oraz art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2020 r. poz. 283) zwanej dalej ustawą ooś, do przyjętego dokumentu, tj. do Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) należy załączyć podsumowanie oraz uzasadnienie.

Podsumowanie zawiera m.in. informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy ooś, tj. Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego;
- zgłoszone uwagi i wnioski;
- wyniki postępowania transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

W podsumowaniu zawarto informację nt. rozwiązań alternatywnych zgodnie z art. 55. ust. 3 ustawy ooś.

Uzasadnienie zawiera informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

2. USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W prognozie oddziaływania na środowisko przeanalizowano oddziaływania wynikające z realizacji poszczególnych zapisów projektu PPSS. Ocenę wpływu poszczególnych działań dostosowano do stopnia szczegółowości zapisów dotyczących planowanych zadań/inwestycji zawartych w załącznikach nr 1A, 1B, 1C oraz załączniku nr 2 (katalog działań).

Dla zadań inwestycyjnych (załącznik nr 1A, 1B, 1C), ocena wpływu dostosowana została do etapu przygotowania inwestycji i dostępności dokumentacji oraz informacji na temat zakresu i lokalizacji inwestycji.

W przypadku załącznika nr 2 do projektu PPSS ocenę wpływu planowanych do realizacji działań przeprowadzono starając się wskazać potencjalne oddziaływania na poszczególne elementy środowiska i zdrowie ludzi. Dobór działań z katalogu działań będzie prowadzony w oparciu o zidentyfikowane potrzeby wynikające z konieczności przeciwdziałania skutkom suszy. Dlatego też sposób oceny wpływu w ramach prognozy został dostosowany do charakteru działań katalogowych.

Wnioski wynikające z przeprowadzonej oceny wpływu w ramach prognozy oddziaływania na środowisko

Inwestycje z załącznika nr 1A projektu PPSS

W załączniku nr 1A zawarto:

- 24 inwestycje, dla których oddziaływania zidentyfikowano na etapie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dokumentów, w których inwestycje zostały ujęte (Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Pregoty, Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry). Inwestycje te mogą być realizowane, gdyż oddziaływania nie są istotne bądź będą realizowane, ponieważ uzyskały odpowiednio uzasadnione odstępstwa. Wśród 24 inwestycji, 22 uzyskały odstępstwo z art. 66 ustawy PW. Zatem inwestycje te wpływają na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych dla jcwp. Przedsięwzięcia te polegają na budowie zbiorników, budowie urządzeń piętrzących, kształtowaniu koryta rzeki;
- 6 inwestycji, które posiadają już pozwolenie na budowę lub w przypadku inwestycji obejmujących działania nie wymagające uzyskania pozwolenia na budowę, zgłoszenie do realizacji. Dla 4 inwestycji uzyskano odpowiednio decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, dla 2 - uzyskano decyzję o braku konieczności przeprowadzenia oceny, zatem inwestycje nie będą źródłem istotnych oddziaływań;
- 9 inwestycji, dla których uzyskano decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach bądź wskazano brak potrzeby przeprowadzenia oceny;
- 1 inwestycję (Lp. 33¹), która obejmuje jedynie opracowanie dokumentacji w okresie obowiązywania PPSS; realizacja dokumentacji nie będzie miała wpływu na żaden z elementów środowiska oceniony w prognozie;
- 14 inwestycji obejmujących swym zakresem realizację zbiorników, w tym przebudowę/rozbudowę oraz modernizację istniejących zbiorników;
- 17 inwestycji obejmujących budowę/modernizację/odbudowę urządzeń takich jak: jazy, przepusty, zastawki, stopnie wodne;
- 5 inwestycji dot. retencji jeziorowej, w tym inwestycje dot. retencji jeziorowej i korytowej oraz polegające na odbudowie kanału i kształtowaniu koryta cieku (2 inwestycje);
- 2 inwestycje polegające na zwiększeniu możliwości retencji wody w dolinie (Lp. 60) oraz na odbudowie zbiornika (Lp. 47) – posiadające wykonane karty informacyjne przedsięwzięć.

Przy wykonywaniu analizy oddziaływania powyższych inwestycji starano się określić wpływ na poszczególne elementy oceny stanu wód oraz ocenić wpływ inwestycji na możliwość osiągania celów środowiskowych przez poszczególne jcw. Przeanalizowano oddziaływanie planowanych inwestycji na bioróżnorodność oraz na cele i integralność obszarów Natura 2000.

---

¹ Nr – oznacza Lp. inwestycji z Zał. 1A do proj. PPSS

Wyniki oceny wpływu:

- dla 6 przedsięwzięć – planowane zbiorniki wodne (Lp. 28, 34, 39, 57, 59, 77) wskazano potencjalny wpływ na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych ustalonych dla jcwp; dla tych inwestycji, wskazano brak możliwości wpływu na osiągnięcie celów środowiskowych dla jcwpd; inwestycje te zlokalizowane są poza obszarami chronionymi Natura 2000;
- dla pozostałych 8 inwestycji w zakresie zbiorników wodnych wskazano potencjalny brak/ bądź brak wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych przez jcwp oraz nie zidentyfikowano możliwości wpływu na osiągnięcie celów środowiskowych przez jcwpd; jedna z inwestycji dot. odbudowy zbiornika (Lp. 46) zlokalizowana jest na obszarze Natura 2000 (OSO Zbiornik Podedwórze) - po przeprowadzonej analizie nie wskazano możliwości wystąpienia negatywnego oddziaływania na cele tego obszaru;
- w przypadku inwestycji dot. jazów, przepustów, zastawek, stopni wodnych, 4 inwestycje (Lp. 6, Lp. 37, Lp. 71, Lp. 72) oceniono jako potencjalnie wpływające na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych dla jcwp, z uwagi na możliwe oddziaływanie na elementy biologiczne oraz hydromorfologiczne. Inwestycje nie będą wpływać na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych dla jcwpd. Trzy z powyższych inwestycji zlokalizowane są na obszarach Natura 2000. W przypadku inwestycji Lp. 6 - wskazano brak znaczącego oddziaływania na cele obszaru Natura 2000 - OSO Dolina Dolnej Narwi. Natomiast dla inwestycji dot. budowy stopni wodnych (Lp. 71, Lp. 72) wskazano potencjalny wpływ na cele obszarów Natura 2000 - OSO Łęgi Odrzańskie, SOO Łęgi Odrzańskie. Potencjalny brak znaczącego negatywnego oddziaływania na cele obszarów Natura 2000 stwierdzono w przypadku wszystkich pozostałych inwestycji, których lokalizacja obejmowała obszary Natura 2000;
- dla wszystkich inwestycji w zakresie podpiętrzania jezior (Lp. 27, 65, 66, 67, 68), wskazano brak wpływu/potencjalny brak wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, jak również inwestycje te nie będą wpływały na możliwość osiągnięcia celów przez jcwpd; ponadto dla inwestycji z tej grupy, które zlokalizowane są na obszarach Natura 2000 (Lp. 27, 65, 66, 67, 68), określono - potencjalny brak znaczącego negatywnego oddziaływania na cele tych obszarów;
- w odniesieniu do inwestycji polegających na odbudowie kanału oraz na kształtowaniu koryta cieków (Lp. 52, Lp. 60), nie przewiduje się wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych przez jcwpd oraz wskazano brak wpływu/potencjalny brak wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych przez jcwp; ponadto obydwie inwestycje zlokalizowane są poza obszarami Natura 2000;
- w przypadku 22 inwestycji ocenianych w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko aktualizacji planów gospodarowania wodami i planów zarządzania ryzykiem powodziowym, uzyskały one odstępstwo z art. 66 ustawy Prawo wodne. Dla dwóch inwestycji (Lp. 61, Lp. 78) wskazano możliwe oddziaływania na cele obszarów Natura 2000.

W ramach wykonanej prognozy oddziaływania na środowisko dla zadań inwestycyjnych, dla których określono potencjalny wpływ wskazano rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. Zaproponowano również rozwiązania alternatywne, które powinny być przeanalizowane na etapie opracowania dokumentacji dla tych inwestycji.

Inwestycje, dla których określono potencjalny wpływ na cele obszarów Natura 2000 obecnie są na etapie procedury uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W sytuacji potwierdzenia na tym etapie wpływu na obszary chronione, niezbędne będzie przeprowadzenie

kompensacji przyrodniczej dla zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania obszarów Natura 2000.

Zidentyfikowano oddziaływania pozytywne, wynikające z ograniczania skutków suszy w wyniku realizacji inwestycji. Przedsięwzięcia dot. podpiętrzania jezior będą wpływać na:

- zwiększenie zasobów wodnych w wyniku realizacji piętrzeń,
- poprawę bilansu wodnego,
- zwiększenie infiltracji do gruntu i zwiększenie zasobów dyspozycyjnych płytkich warstw wodonośnych,
- poprawę walorów krajobrazowych, z uwagi na wzrost różnorodności siedlisk w wyniku podpiętrzania jezior.

Inwestycje w zakresie zbiorników wodnych przyczynią się do:

- zwiększenia zasobów wodnych poprzez możliwe zasilanie cieków w okresach niżówek (ograniczone możliwości, w zależności od dostępności zasobów w zbiornikach i ich sterowalności),
- poprawy bilansu wodnego,
- zwiększenia infiltracji do gruntu i zwiększenie zasobów dyspozycyjnych płytkich warstw wodonośnych,
- wzrostu poziomu wód gruntowych i uwilgotnienia siedlisk wokół zbiorników wodnych,
- wzbogacenia krajobrazu obszaru, przyczyniając się do dywersyfikacji walorów krajobrazowych w otoczeniu zbiornika,
- łagodzenia skutków zmian klimatu,
- poprawy warunków życia ludności,
- zwiększenia rozwoju gospodarczego regionów.

Przedsięwzięcia dotyczące jazów, przepustów, zastawek, stopni wodnych wpłyną na:

- zwiększenie zasobów wodnych w wyniku realizacji piętrzeń,
- poprawę bilansu wodnego.

Inwestycje z załącznika nr 1B projektu PPSS

W załączniku nr 1B zawarto inwestycje obejmujące swym zakresem budowę/przebudowę/odbudowę i modernizację/remont urządzeń: jazów, zastawek, progów, stopni, mnichów, zapór, przegród, oraz przebudowę stacji pomp, a także przebudowę wałów.

W ramach prognozy oceniono 297 inwestycji, w tym:

- 42 – w zakresie budowy nowych obiektów (jazy - 10 zadań; mnichy, progi piętrzące i przegrody kamienne - 5 zadań; przepusty z piętrzeniem - 2 zadania; stopnie z piętrzeniem - 4 zadania; zapory ziemne - 2 zadania; zastawki - 19 zadań);
- 254 - prace na istniejących obiektach (tj. 89 – dot. modernizacji, 130 – dot. odbudowy, 29 – dot. przebudowy oraz 6 dot. remontu); przebudowa/odbudowa obiektów dot. urządzeń: jazy (60 zadań), zastawki (55 zadań), przepusty (40 zadań), stacja pomp (1 zadanie), stopnie/bystrza (1 zadanie), wały (2 zadania), natomiast remont i modernizacja obejmują głównie przepusty (46 zadań), zastawki (24 zadania), jazy (15 zadań) i inne obiekty (10 zadań);
- 1 – w zakresie udrożnienia kanału.

Wyniki oceny wpływu:

- dla wszystkich ocenianych inwestycji wskazano potencjalny brak/bądź brak wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych ustalonych dla jcwp;
- dla wszystkich ocenianych inwestycji nie zidentyfikowano wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych ustalonych dla jcwpd;
- dla inwestycji obejmujących swym zasięgiem obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, parki krajobrazowe oraz park narodowy - wykazano potencjalny brak znaczącego negatywnego oddziaływania na cele tych obszarów;
- znaczna część inwestycji zlokalizowana jest poza obszarami chronionymi (166 zadań);
- nie zidentyfikowano istotnego wpływu na pozostałe elementy środowiska; ewentualne oddziaływanie może wystąpić na etapie realizacji inwestycji (wpływ ten będzie lokalny i ograniczony do czasu trwania prac).

W ramach wykonanej prognozy oddziaływania na środowisko dla ww. działań inwestycyjnych wskazano rozwiązania mające na celu zapobieganie oraz ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Dodatkowo w załączniku nr 1B wskazano:

- 2 inwestycje (Lp. 312, Lp. 318), dla których oddziaływania zidentyfikowano na etapie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dokumentów, w których inwestycje zostały ujęte tj.: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. Obydwie inwestycje uzyskały odstępstwo z art. 66 ustawy PW;
- 11 inwestycji, które posiadają już pozwolenie na budowę lub w przypadku inwestycji obejmujących działania nie wymagające uzyskania pozwolenia na budowę, zgłoszenie do realizacji. Dla 9 inwestycji uzyskano odpowiednio decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, dla dwóch zadań (Lp. 59, Lp. 313) uzyskano decyzję o braku konieczności przeprowadzenia oceny;
- 1 inwestycję posiadającą wykonaną kartę informacyjną przedsięwzięcia. Dla tej inwestycji nie wykazano wpływu na możliwość osiągania celów przez jcw, a jej lokalizacja nie jest związana z obszarami Natura 2000;
- 23 inwestycje, w tym dla 2 uzyskano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach (Lp. 10, Lp. 11), dla 21- wskazano brak potrzeby przeprowadzenia oceny.

Inwestycje z załącznika nr 1C projektu PPSS

W załączniku nr 1C zawarto inwestycje obejmujące swym zakresem:

- budowę nowych obiektów (130 zadań);
- pracę na istniejących obiektach (3 - dot. modernizacji, 27 – odbudowy/przebudowy oraz 5 remontu);
- podpiętrzanie stawów, jezior (2 zadania);
- pracę w korycie (7 zadań),
- przerzut wody (1 zadanie),
- renaturyzację cieków/jezior (6 zadań);
- rewitalizację starorzecza (1 zadanie).

Wyniki oceny wpływu:

- dla 114 inwestycji określono potencjalny wpływ na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych przez jcwp. Przedsięwzięcia te obejmują głównie budowę zbiorników wodnych;
- w przypadku 68 zadań stwierdzono potencjalny brak wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych przez jcwp;
- dla wszystkich inwestycji określono potencjalny brak wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych przez jcwpd.

Z uwagi na charakter załącznika i brak dokładnej lokalizacji dla większości inwestycji, przy ocenie wpływu na obszar chronione – identyfikowano ich występowanie w buforze 10 km od potencjalnej lokalizacji inwestycji. W efekcie analiz dla 110 zadań stwierdzono potencjalną możliwość wystąpienia oddziaływań na cele obszarów Natura 2000, w tym dla 104 zadań dla których stwierdzono potencjalny wpływ na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych przez jcwp. Ponadto dla 115 zadań stwierdzono potencjalny wpływ na cele obszarów chronionych (poza Naturą 2000), dla których w przypadku 109 inwestycji stwierdzono również potencjalny wpływ na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych przez jcwp. Pełniejsza ocena oddziaływania dokonana będzie na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i wykonywania oceny wodnoprawnej, kiedy znana będzie dokładna lokalizacja inwestycji i doprecyzowany zakres planowanych zadań. Na tym etapie będzie można jednoznacznie określić, czy identyfikowany potencjalny wpływ – faktycznie wystąpi.

Katalog działań

Przeprowadzona ocena oddziaływania działań katalogowych ujętych w projekcie PPSS na poszczególne elementy środowiska, wykazała potencjalny możliwy wpływ w przypadku realizacji prac w ramach działań:

- *Budowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych,*
- *Realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych poprzez zwiększanie sztucznej retencji,*
- *Podpiętrzenie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy,*
- *Zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych,*
- *Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracji dla zwiększania retencji glebowej.*

Oddziaływania obejmują poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, w tym: florę, faunę, obszary chronione, wody powierzchniowe, podziemne. Wpływ wynikać może z realizacji zadań polegających na wykonaniu piętrzeń na ciekach, jeziorach, na budowie zbiorników oraz ujęć wód podziemnych czy melioracji wodnych.

Skala i wielkość oddziaływania uzależniona będzie od wielkości projektowanej inwestycji, zakresu oraz lokalizacji (tj. podatności obszaru na dany typ oddziaływania). W katalogu działań zawarto uwarunkowania dotyczące realizacji poszczególnych działań, ograniczając tym samym możliwość ich negatywnego wpływu na środowisko.

Mając na względzie charakter działań katalogowych, oceniono potencjalny wpływ, jaki może wystąpić podczas realizacji danego typu działań. Na późniejszym etapie (uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i wykonywania oceny wodnoprawnej), kiedy realizowane będą konkretne zadania wynikające z katalogu i znany będzie zakres oraz miejsce realizacji inwestycji, ocena wpływu będzie mogła zostać doprecyzowana z uwzględnieniem występujących uwarunkowań lokalnych.

Przeprowadzona ocena wpływu wykazała również szereg oddziaływań pozytywnych wynikających z realizacji działań zawartych w katalogu tj.:

- zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni, zwiększenie zasobów wodnych (działania nr 2, 4, 5, 7), wzrost retencji glebowej (działania nr 1, 8) - w efekcie nastąpi poprawa bilansu wodnego;
- ograniczenie skutków suszy i ograniczenie wpływu na stan zasobów wodnych oraz ograniczenie spadku wielkości zasobów dyspozycyjnych, w wyniku ograniczenia poboru (działanie nr 17), zaniechania prac utrzymaniowych (działanie nr 18);
- zwiększenie bioróżnorodność obszarów leśnych (działanie nr 2), obszarów rolnych (działanie nr 1);
- wzrost różnorodności biologicznej na terenach miejskich (działanie nr 3) oraz obszarów graniczących z wybudowanymi obiektami (działanie nr 7);
- przywrócenie funkcji ekosystemom zależnym od wód i terenom podmokłym, przywrócenie zdolności retencyjnej koryt i dolin rzecznych (działanie nr 4) – w efekcie nastąpi ograniczenie odpływu wód ze zlewni, zwiększenie zasobów dyspozycyjnych oraz poprawa stanu wód;
- poszerzenie świadomości społeczeństwa w temacie suszy i sposobów jej ograniczania, zwiększenie wiedzy na temat racjonalnego wykorzystywania wody w rolnictwie oraz propagowania oszczędnego gospodarowania wodą (działania nr 19, 20, 22, 23);
- usprawnienie i ulepszenie systemu ubezpieczeń (działanie nr 4);
- uwzględnienie w „programach operacyjnych mechanizmów dofinansowania działań związanych z przeciwdziałaniem, ograniczaniem i łagodzeniem skutków suszy”² (działanie nr 26).

Mając na względzie prognozowane zmiany klimatu oraz następstwa pogłębiającego się zjawiska suszy, istotne jest wprowadzenie działań, które je ograniczą oraz pozwolą na minimalizowanie skutków. Dlatego istotna jest realizacja działań wskazanych w katalogu działań, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych na etapie przygotowywania oraz realizacji konkretnych zadań/inwestycji.

Przeprowadzone analizy oraz wnioski zawarte w dokumencie prognozy nie narzucają konieczności modyfikacji i zmian projektu PPSS. W projekcie prognozy zaproponowano działania mające na celu zapobieganie, ograniczanie oddziaływań wynikających z realizacji zadań/ inwestycji, które powinny być uwzględniane na etapie realizacji poszczególnych inwestycji. Zaproponowano również możliwe rozwiązania alternatywne, które powinny zostać przeanalizowane na etapie opracowania dokumentacji dla poszczególnych inwestycji.

Propozycja rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie PPSS

W prognozie zaproponowano szereg rozwiązań alternatywnych. Na etapie przygotowania dokumentacji pod realizację działań/inwestycji mogą pojawić się rozwiązania korzystniejsze środowiskowo, uwzględniające lokalne uwarunkowania planowanego przedsięwzięcia. Jednakże w dokumencie prognozy zaproponowano bardzo szerokie podejście oraz możliwości doboru rozwiązań alternatywnych. Poniższe działania alternatywne – pojedynczo bądź w odpowiednio dobranej konfiguracji (Tabela 1) mogą być alternatywą dla działań z katalogu zawartych w projekcie PPSS:

A1 – Zalesianie i tworzenie obszarów zalesionych,

- A2 – Mała retencja leśna i retencja na stokach,
- A3 – Odprowadzanie nadmiaru wód opadowych systemami kanalizacji deszczowej do krajobrazu,
- A4 – Powtórne wykorzystanie wody – mechanizmy technologiczne i prawne,
- A5 – Rozwiązania inteligentne w rolnictwie,
- A6 – Masowy recykling materii organicznej,
- A7 – Zmiana kierunków produkcji,
- A8 – Wprowadzenie odmian o niższej wodochłonności,
- A9 – Wyznaczanie obszarów ochrony i retencji wód,
- A10 – Doradca ds. wody w terenach rolniczych,
- A11 – Xeriscaping w mieście.

W załącznikach nr 5, 6 oraz 7 do projektu prognozy zaproponowano potencjalne alternatywne działania do rozpatrzenia na etapie opracowania dokumentacji dla ocenianych inwestycji. Proponowane działania alternatywne obejmują różną konfigurację działań z katalogu działań, jak również ww. działania (A1- A11).

Przy doborze rozwiązań alternatywnych wskazano rozwiązania alternatywne (A) dla działań z katalogu działań, dla których osiągnięcie zamierzonego celu można osiągnąć w sposób mniej wpływający na środowisko. W przypadku, kiedy analiza wskazywała, że wdrożenie rozwiązania alternatywnego prowadziłoby do osiągnięcia podobnego celu wyjściowego, jednak osiągnięte rezultaty przy jego samodzielnym wdrożeniu byłyby niewystarczające, wskazywano działanie uzupełniające (uz).

Zaproponowane w dokumencie prognozy rozwiązania alternatywne nie generują konieczności zmian w projekcie PPSS ze względu na charakter ocenianych działań/ inwestycji. Analiza zaproponowanych rozwiązań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania dokumentacji i prowadzenia postępowań administracyjnych.

Jednakże, w efekcie zgłaszanych uwag, w procesie konsultacji społecznych projektu prognozy oraz zapisów zaproponowanych w jednym z rozwiązań alternatywnych, w dokumencie PPSS wprowadzono zmianę dotyczącą zakwalifikowania działania nr 23 *Propagowanie ponownego wykorzystania wód* do grupy: Edukacja/Formalne, co zostało również uwzględnione w dokumencie prognozy.

Tabela 1. Zestawienie propozycji działań alternatywnych do działań z katalogu³

Nr	NAZWA DZIAŁANIA PPSS	DZIAŁANIA Z KATALOGU PPSS									DZIAŁANIA ALTERNATYWNE										
		10	1	9	8	7	3	4	14	5	A.1	A.2	A.3	A.4	A.5	A.6	A.7	A.8	A.9	A.10	A.11
10	Budowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych		A	uz	uz	uz					uz	uz		A	A		A	A	uz	uz	
1	Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych.				uz			uz			uz	uz			uz	uz			uz	uz	
9	Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych.		A		uz							uz	uz	A	A	A		A			
8	Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych.		A					uz				uz	uz	uz		uz		uz	A	uz	
7	Realizacja działań inwest. w zakresie kształtowania zasobów wodnych przez zwiększ. sztucznej retencji.		A	A	A					A	uz	uz	uz	uz		uz			uz	uz	
3	Retencja i zagosp. wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.							uz					uz	uz		uz					uz
4	Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększ. lub odtwarzania naturalnej retencji.				uz	A					uz	A	uz						uz	uz	
14	Budowa nowych ujęć wód podziemnych na cele poboru wody do spożycia przez ludzi													A							
5	Podpiętrzenie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy				uz							A									

A – rekomendowane Działanie alternatywne

uz – Działanie uzupełniające

źródło: opracowanie własne

³ na podstawie załącznika nr 2 do projektu PPSS zachowano numerację działań oraz nazwy działań

3. OPINIE WŁAŚCIWYCH ORGANÓW (GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA, GŁÓWNY INSPEKTOR SANITARNY)

Po opracowaniu projektu prognozy oddziaływania na środowisko projektu PPSS przedmiotowy dokument wraz z projektem Planu, został przedłożony Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska oraz Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu w celu uzyskania opinii, zapewniając jednocześnie wypełnienie zobowiązań art. 54 ust. 1. ustawy ooś.

Główny Inspektor Sanitarny oraz Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w odpowiedzi na pisma dot. uzyskania opinii złożyli odpowiednio pisma znak: DOOŚ-TSOOŚ.410.2.2020.TW/KSZ (09.07.2020 r.) oraz HŚ.BW.530.2.2020.AM. (06.07.2020 r.). Pisma ww. organów, zostały dołączone do niniejszego dokumentu (załącznik nr 1 i 2). GDOŚ oraz GIS zgłosili uwagi do projektu PPSS oraz projektu prognozy, które wraz z odpowiedziami zostały zamieszczone w Tabeli 2.

Do projektu prognozy GDOŚ i GIS zgłosili 12 uwag, z czego 7 zostało uwzględnionych/ częściowo uwzględnionych w prognozie. Do pozostałych uwag udzielono wyjaśnienia.

Do projektu PPSS ww. organy zgłosiły 12 uwag, z czego 1 została uwzględniona w PPSS. Do pozostałych uwag udzielono wyjaśnienia.

Tabela 2. Uwagi i wnioski zgłoszone przez GDOŚ i GIS

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
1.	GDOŚ	PPSS	<i>Równie istotne byłoby ilościowe zestawienie w PPSS planowanego zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wody za pomocą zadań inwestycyjnych z podziałem na obszary o różnych stopniach zagrożenia suszą. Dane takie posiadałyby praktyczne znaczenie w trakcie dalszych prac nad PPSS oraz w przyszłości, w przypadku aktualizacji tego programu.</i>	Wyjaśniono	Ważność aspektu ilościowego ujęcia dyspozycyjnych zasobów wodnych znajduje odzwierciedlenie w treści projektu PPSS. Wyniki ilościowe zasobów dyspozycyjnych w podziale na wody powierzchniowe i podziemne zamieszczono w dokumencie projektu Planu w rozdziale 1.2. Ocena stanu dyspozycyjnych zasobów wodnych, z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy. Wskazana część dokumentu realizuje pkt 2.) ust. 2 art. 184 ustawy Prawo wodne – Analiza możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych. Wykonane na potrzeby opracowania projektu PPSS, analizy zasobów dyspozycyjnych przeprowadzono na bazie długich serii danych hydrologicznych (1987-2017) oraz hydrogeologicznych (1987-2018) oraz danych o wielkości presji na zasoby wód powierzchniowych i podziemnych (wg stanu na koniec 2016 r.). Oszacowanie wielkości zasobów wodnych, w tym zasobów dyspozycyjnych z punktu widzenia planistycznego jest zagadnieniem wykraczającym poza możliwości ujęcia w dokumencie. Trudności nastręcza przewidzenie wielkości przepływów i wyznaczenia z nich lub przewidzenia wartości przepływów charakterystycznych. Zatem w obliczeniach wskazane było by dokonanie prognoz (modele prognostyczne) na kolejne lata okresu planistycznego, co samo w sobie zawiera wysoki poziom niepewności wyników. Drugą kwestią trudną do zaplanowania jest poziom presji, czyli ogólnie ujmując przewidzenie ilości użytkowników wód z uprawnieniami do szczególnego korzystania z zasobów wodnych oraz nadanych im uprawnień co do wielkości poboru lub zrzutów. Analizy tego typu nie są stosowane w praktyce analiz z zakresu gospodarki wodnej. Wobec powyższego zasadne jest posługiwanie się planowaną objętością retencji jaka jest planowana do uzyskania przez realizację poszczególnych zadań inwestycyjnych (załącznik nr 1). W zakresie ustawowo określonej zawartości Planu zakresem analiz dotyczącym zasobów dyspozycyjnych jest wskazanie możliwości ich powiększania. Jako możliwości zwiększania zasobów dyspozycyjnych podano szereg rozwiązań (ujętych następnie w załączniku nr 2 w formę działań katalogowych służących przeciwdziałaniu skutków suszy), z których największą rolę odgrywa retencja. Zatem kwantyfikację retencji ukształtowanej przez Plan w wyniku jego wdrożenia uznano za najważniejszy wskaźnik efektywności i parametr ewaluacji przy aktualizacji PPSS.

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
2.	GDOŚ	PPSS	<p><i>W związku z powyższym zasadne jest skonkretyzowanie działań mających umożliwić realizację celu postawionego przed PPSS, bowiem w przeciwnym razie zaistnieje ryzyko ich niewystarczającej realizacji. Wypracowanie i włączenie do dokumentu jednoznacznych parametrów dla wszystkich mierzalnych działań scharakteryzowanych w załączniku nr 2 – tak jak uczyniono to w przypadku zadań inwestycyjnych – umożliwi przejście ze sfery deklaratywnej do jasnego określenia efektów stanowiących filar przeciwdziałania skutkom suszy. Przed realizacją zaplanowanych działań powinny zostać: (1) określone ilościowo, możliwe do wykonania w okresie do 2027 roku (zgodnie z założonym okresem planowania, str. 6 PPSS), parametry działań; (2) wskazane podmioty przypisane do realizacji tak określonych działań oraz (3) ustanowione systemy sprawozdawczości z realizacji działań zaplanowanych w PPSS.</i></p>	Wyjaśniono	<p>Wskazane w odnośnikach (1), (2), (3) kryteria są bardzo zasadne i należy wskazać, że są one przyjęte w projekcie Planu. Mianowicie ilościowe wskazania dotyczą zarówno działań katalogowych (załącznik nr 2), jak i wpisane są w zestawienia zadań inwestycyjnych w załącznikach nr 1A, B, C. Są to wskaźniki ujęte w opisie działań katalogowych w zakresie podania charakterystyki terenów oraz obszarów ryzyka suszy, na które kierowane są do realizacji. Także w kontekście kompetencyjnym wskazano organy odpowiedzialne za przygotowanie działania pod względem administracyjnym, formalnym czy prawnym oraz organy, podmioty wdrażające. W części 4 projektu PPSS prezentującej katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy część z nich (10) wskazano na mapach, identyfikując JCWP, w których zidentyfikowany poziom zagrożenia suszą (łącznie lub poszczególnymi jej typami) oraz elementy ryzyka suszy i uwarunkowania fizycznogeograficzne bezpośrednio wskazują na potrzebę wdrażania działań. Opracowany w części 4 PPSS zestaw 11 map ma charakter programowy i na etapie wdrażania i ewaluacji stanowi jeden z wyznaczników zakresu i skali planistyki dla skutecznego przeciwdziałania skutkom suszy. Delegacja ustawowa określająca zakres PPSS nie nadaje dokumentowi wymiaru programowego. Przepisy Ustawy Prawo wodne ograniczają Plan do katalogu działań oraz propozycji budowy i przebudowy urządzeń wodnych, a także również odzwierciedlanych w działaniach katalogowych propozycji rozwiązań formalno-prawnych dla wprowadzania zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych i służących zwiększaniu retencji. Należy mieć na uwadze fakt, iż susza jest zjawiskiem naturalnym i generującym trudne do zarządzania ryzyko – przyczyną jest nieprzewidywalność co do zasięgu przestrzennego, intensywności czy czasu trwania poszczególnych zdarzeń suszy. Stąd też planowanie działań przeciwdziałających jej skutkom zależy od wielu czynników lokalnych, regionalnych oraz także społecznych, przez co wymaga rozpatrywania indywidualnego. Sprawozdawczość na poziomie Komisji Europejskiej dla PPSS ustalają harmonogramy raportowania dla Planów Gospodarowania Wodami (PGW). Sam dokument PPSS nie posiada obowiązku sprawozdawczości do Komisji Europejskiej. Przyjęcie takiego trybu dla PPSS wynika bezpośrednio z art. 13 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Sprawozdawczość z poziomu Ministra właściwego ds. gospodarki wodnej obejmuje w cyklu 2-letnim sprawozdanie z realizacji PPSS. Natomiast, na potrzeby sprawozdawczości z poziomu Wód Polskich opracowano dokument analityczny określający mechanizmu sprawozdania realizacji PPSS. Parametry stanowiące mierniki dla wdrażania działań ustala rozdział 3 dokumentu prognozy (Metody analizy skutków realizacji</p>

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Proгноzy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
					postanowień projektowanego dokumentu i częstotliwość jej przeprowadzania). Wskaźniki te, jak przedstawiono w odpowiedziach do uwag dotyczących dokumentu prognozy, zostaną zmodyfikowane dla większej precyzji procesu ewaluacji.
3.	GDOŚ	PPSS	<i>W związku z powyższym, uwzględniając potrzebę konkretyzacji działań, zasadne jest ujęcie w PPSS renaturyzacji, których możliwość realizacji zidentyfikowano w KPRWP oraz wskazanie czy projekty wskazane w załącznikach PPSS wynikają z KPRWP i są zgodne z zasadami ujętymi w „Podręczniku dobrych praktyk renaturyzacji wód powierzchniowych” (Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Kraków 2020).</i>	Wyjaśniono	Działaniem służącym przeciwdziałaniu skutkom suszy obejmującym rozwiązania renaturyzacyjne jest działanie nr 4. W opisie działania wskazano na komunikację zadań planistycznych 2aPGW z PPSS; cyt. z opisu działania nr 4: „Przy realizacji działań należy uwzględnić m.in. zapisane w drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodą na obszarze dorzeczy informacje dotyczące renaturyzacji wód powierzchniowych.” Stąd też na poziomie PPSS Krajowy Program Renaturyzacji Wód Powierzchniowych stanowi dokument poglądowy. Dopiero wyselekcjonowane i uwzględnione w 2aPGW zadania renaturyzacyjne z KPRWP należy traktować jako zadania do ewaluacji na poziomie PPSS. W stanie obecnym KPRWP jest kierowany przede wszystkim do Wód Polskich, jako dokument do dalszego opracowania planistycznego w ramach 2aPGW.
4.	GDOŚ	PPSS	<i>Natomiast w odniesieniu do usług ekosystemów, w dokumentacji powinny znaleźć się m.in. sposoby zarządzania populacją bobra. Rozlewiska bobrowe, które odznaczają się bardzo dużą stabilnością, wpływają korzystnie na podniesienie się poziomu wód gruntowych, chroniąc położone w pobliżu obszary przed suszą.</i>	Wyjaśniono	Działalność bobrów niezaprzeczalnie wpływa na przeciwdziałanie skutkom suszy w skali lokalnej. Piętrzenie wód powstałe przez tamy bobrowe, w szczególności na małych ciekach, przyczynia się do opóźnienia odpływu wód ze zlewni oraz poprawy uwilgotnienia terenów przyległych oraz jednocześnie stymuluje wzrost bioróżnorodności. Niemniej jednak oddziaływania tam bobrowych mogą powodować negatywne skutki przede wszystkim w związku z uszkodzeniem wałów czy lokalnymi podtopieniami gruntów rolnych. Z tego też powodu i mając na uwadze regulacje prawne ustalające procedury i rozwiązania na okoliczność występowania strat wywołanych działalnością bobrów, oraz uprawnienia PPSS nie jest możliwe wprowadzenie zmian prawnych przez zamieszczenie ich w treści Planu. Plan przeciwdziałania skutkom suszy nie może tworzyć prawa, czyli nie zastępuje procedur legislacyjnych właściwych do zmiany przepisów.
5.	GDOŚ	PPSS	<i>Oprócz działań mających na celu kształtowanie obiektów minimalizujących ryzyko wystąpienia suszy, równie ważne jest wprowadzenie regulacji prawnych, których celem będzie zapobieganie eliminacji takich obiektów z krajobrazu. Przykładowo, pośród działań zmierzających do zwiększenia ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych, ujęto</i>	Wyjaśniono	Tworzenie obiektów małej retencji na gruntach rolnych ma istotne przełożenie na mikroskalowe oddziaływanie na ilość zasobów wody w glebie. Natomiast formalnoprawne rozstrzygnięcie o zakazach likwidacji oczek śródpolnych nie jest możliwe z poziomu PPSS. Plan przeciwdziałania skutkom suszy, z uwagi na formę rozporządzenia, w jakiej zostanie przyjęty, nie może wprowadzać zapisów zmieniających obecnie obowiązujące przepisy prawne czy wprowadzać zapisów, które by ustanawiały obowiązki

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
			<i>odtworzenie śródpolnych oczek wodnych i mokradeł. To działanie bardzo istotne, jednak w obecnym stanie nie istnieją prawne przeszkody dla likwidacji istniejących obiektów.</i>		prawne. Zatem działanie nr 1, w którym ustalono zakres przeciwdziałania skutkom suszy na gruntach rolnych, jako że jego przygotowanie, w tym jego strony formalnoprawnej, znajduje się w zakresie jednostek rządowych i będzie poddane analizie stanu instrumentów prawnych służących jego wdrożeniu. A stwierdzone niedostatki legislacyjne powinny wywołać proces zmiany przepisów.
6.	GDOŚ	PPSS	<i>W powyższym kontekście warto rozważyć bezpośrednie zaangażowanie PGW Wody Polskie w realizację działań przewidzianych w działaniu 1 załącznika nr 2, z uwagi na fakt, że zarządzane przez tę instytucję grunty znajdują się na obszarach wiejskich.</i>	Wyjaśniono	Wody Polskie wraz i na równi z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organami administracji rządowej w myśl art. 183 Ustawy Prawo wodne są ustawowo wskazane do realizacji zadań i działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Nie wpisanie Wód Polskich do wszystkich działań katalogowych wynika z formalnych i ustalonych prawnie kompetencji do wykonywania niektórych działań. Natomiast w odniesieniu do załącznika nr 1A i 1B inwestycje przynależą PGW WP i w przypadku załącznika nr 1A zawarte są w Programie planowanych inwestycji w gospodarce wodnej PGW WP. W przypadku załącznika nr 1B są to inwestycje wskazane w założeniach do Programu kształtowania zasobów wodnych, które są wdrażane przez PGW WP.
7.	GDOŚ	PPSS	<i>Postuluje się także wprowadzenie narzędzi w prawodawstwie z zakresu zagospodarowania terenu i budownictwa, które ograniczą powstawanie wielkopowierzchniowych, a nieprzepuszczalnych utwardzeń, tj. parkingi, place manewrowe, składy itp. Możliwe jest zaprojektowanie i wykonanie powierzchni ażurowych, które zapewnią infiltrację, dzięki czemu zmniejszy się dynamika lokalnego odpływu wód oraz ryzyko wystąpienia podtopień. Z kolei istniejące duże powierzchnie nieprzepuszczalne powinny zostać zinwentaryzowane, a następnie zmodyfikowane w sposób umożliwiający odpływ wód do gruntu w miejscu wystąpienia opadu. W tym celu także niezbędne będzie wypracowanie skutecznych rozwiązań legislacyjnych. Ponadto, w nawiązaniu do problemu wielkopowierzchniowych terenów</i>	Wyjaśniono	Analogicznie jak przy działaniu nr 1, działanie katalogowe dedykowane przeciwdziałaniu skutkom suszy na terenach zurbanizowanych powinno zaskutkować także pracami legislacyjnymi, o których zakresie zdecydują wyniki etapów procedury prawodawczej. Ponadto należy zwrócić uwagę na 3 element PPSS (3.2. Cele zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych) wskazuje się, iż: „Ocena niezbędnych zmian, jakie powinny zostać wprowadzone w zakresie korzystania z zasobów wodnych dla skutecznego i efektywnego przeciwdziałania skutkom suszy, odnosi się do zmian dyktowanych potrzebami:... 2) weryfikacji zakresu faktycznego korzystania przez zakłady, w rozumieniu ustawy Prawo wodne, z zasobów wodnych, z punktu widzenia zarówno wiarygodności bilansu tych zasobów oraz możliwości dalszego udzielania uprawnień w zakresie korzystania z wód i usług wodnych, jak też racjonalizacji i optymalizacji zakresu przyznaných już uprawnień; 3) bezpośrednich zmian w zakresie zarządzania wodami, w tym utrzymania wód; 4) zmian legislacyjnych w odniesieniu do przepisów, które napotykają trudności w ich stosowaniu;...”. Zakres zmian prawnych wpisuje się zatem w ustalenia projektu PPSS.

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
			<i>utwardzonych, w PPSS powinny znaleźć się działania skierowane na przeciwdziałanie skutkom suszy w miastach, uwzględniające zapisy planów adaptacji miast do zmian klimatu.</i>		
8.	GDOŚ	PPSS	<i>W przypadku działania nr 24 polegającego na przeprowadzeniu weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych, zasadne jest rozważenie możliwości zmniejszenia mas wody przepompowywanych ze zlewni znajdujących się w sąsiedztwie zapór bocznych. Działania te mogłyby ograniczyć odpływ wód i doprowadzić do utrzymania ich wyższego poziomu na gruntach położonych w sąsiedztwie istniejących zapór.</i>	Wyjaśniono	Pompownia zwykle współpracuje ze zbiornikiem wyrównawczym. Cały układ pracuje z wydajnością zależną od przepływów w rzece. Aby uzyskać proponowany efekt należy dążyć do maksymalizacji objętości (powierzchni) zbiornika wyrównawczego przepompowni. Zbiorniki te nie są uszczelniane więc woda w nich zgromadzona zasila wody gruntowe podnosząc ich poziom w obrębie zapory bocznej. Podsumowując – zaleca się, aby przy takich przepompowniach robić jak największe zbiorniki wyrównawcze wody co poprawi warunki wód gruntowych.
9.	GDOŚ	Prognoza	<i>W prognozie powinna także znaleźć się ocena możliwych alternatywnych działań dla osuszania terenów wykorzystywanych rolniczo, jak np. tolerowanie wiosennych zalewów czy stosowanie paludikultury – rolnictwa bagiennego, polegającego na wykorzystywaniu rodzimych gatunków naturalnie występujących na mokradłach, tj. pałka wodna, trzcina czy turzyce.</i>	Wyjaśniono	W PPSS nie wskazano działań polegających na osuszaniu terenów wykorzystywanych rolniczo, stąd brak jest zasadności wprowadzenia działań alternatywnych w tym zakresie. Wyjaśniamy, że działanie nr 8 z Katalogu działań (Załącznik 2 do PPSS) polegające na budowie oraz przebudowie urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej, zgodnie z zakresem tego działania podanym w Katalogu, polega na budowie nowych urządzeń melioracji wodnych nawadniająco-odwadniających lub na przebudowie istniejących urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniających na nawadniająco-odwadniające, w związku z czym jest głównie ukierunkowane na zatrzymanie wody na gruntach użytkowanych rolniczo. Właściwe działanie systemów odwadniająco - nawadniających powinno polegać na odprowadzeniu nadmiaru wód, ich przetrzymaniu, oraz ponownym wykorzystaniu w okresach niedoboru wody. Spodziewanym, korzystnym środowiskowo, rezultatem realizacji działania jest przede wszystkim spowolnienie odpływu wód ze zlewni rolniczych. Należy zwrócić uwagę na znaczenie pojęcia „melioracji”, które oznacza zabiegi mające na celu polepszenie żyzności gleb. Tym samym wskazana w uwadze propozycja tolerowania wiosennych zalewów czy stosowania paludikultury, nie stanowi działania alternatywnego względem melioracji gruntów, są to działania zmierzające do osiągnięcia innych celów. Dodatkowo zwracamy uwagę, że w rozdziale 7 prognozy (Propozycja rozwiązań alternatywnych ...) zostały wskazane możliwe działania alternatywne do działania polegającego na budowie oraz przebudowie urządzeń melioracji wodnych, m.in. działania: Działanie nr 1. Zwiększenie

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
					ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych; Działanie A9. Wyznaczanie obszarów ochrony i retencji wód; Działanie nr 4. Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji; Działanie A8. Wprowadzenie odmian o niższej wodochłonności.
10.	GDOŚ	Prognoza	<i>W powyższym kontekście zdanie na str. 179 prognozy „brak budowy i przebudowy urządzeń melioracyjnych (działanie nr 8), spowoduje przesuszanie gleb na terenach rolniczych” należy uzupełnić o informacje, że chodzi o budowy i przebudowy w celu nawodnienia, a nie odwodnienia.</i>	Uwzględniono	Zostanie wprowadzone uzupełnienie podkreślając tym samym, iż sformułowanie dotyczy nawodnień.
11.	GDOŚ	Prognoza	<i>W załącznikach 1A-1C PPSS sprecyzowano zadania inwestycyjne mające na celu realizację działania nr 7, jednak ani w PPSS, ani w prognozie oddziaływania na środowisko, nie zaprezentowano analiz dowodzących, że dla wskazanych przedsięwzięć hydrotechnicznych nie istnieje możliwość zastosowania „działań korzystniejszych z punktu widzenia ochrony środowiska”. Wskazane jest uzupełnienie braku. Ponadto, biorąc pod uwagę opisane m.in. w prognozie oddziaływania na środowisko (str. 233-238), skutki budowy „mokrych” zbiorników zaporowych, niezbędne jest rozważenie zastosowania mniej niekorzystnych dla środowiska rozwiązań. Alternatywę mogą stanowić połączenia zbiorników „suchych” z denaturacją dolin rzecznych na terenie przyszłego polderu i stworzeniem warunków do nawadniania terenów przyległych w ramach retencji korytowej albo budowa kompleksów stawowych wskazanych w zadaniu nr 7, zasilanych wodą z rzek, jednak nie powodujących ich przegrodzenia i kompleksowej zmiany ekosystemu rzeczno-egzogenicznego.</i>	Wyjaśniono	W prognozie, w załączniku nr 5 i 6 przeprowadzono ocenę wpływu działań, zaproponowano działania ograniczające wpływ, jak również wskazano ewentualne możliwe alternatywne działania do rozpatrzenia na etapie opracowania dokumentacji dla inwestycji zawartych w załącznikach do projektu PPSS, które mogą okazać się korzystniejsze środowiskowo. Zaproponowane rozwiązania alternatywne zawarto w załącznikach nr 5 i 6 do projektu prognozy w kolumnie zatytułowanej „Potencjalne alternatywne działania do rozpatrzenia na etapie opracowania dokumentacji dla inwestycji”. Dokładna analiza zaproponowanych działań została zawarta w rozdziale 7 projektu prognozy, w ramach którego opisano rozwiązania alternatywne m.in. do działania nr 7, gdzie wskazano korzyści jakie mogą wynikać z realizacji zaproponowanych działań alternatywnych zarówno w zakresie wpływu na środowisko, jak również w odniesieniu do rezultatów wprowadzanych działań i osiągania wyznaczonych celów. W ostatecznej wersji prognozy, w załącznikach nr 5 i 6 wprowadzono uzupełnienie dot. doprecyzowania zapisu w zakresie rozwiązań alternatywnych.
12.	GDOŚ	Prognoza	<i>Co więcej, należy dokładnie ocenić wpływ budowy zapór ziemnych, ponieważ przegradzając rzekę, powodują zalanie części</i>	Wyjaśniono	W ramach projektu prognozy wykonano ocenę wpływu działań/inwestycji zawartych w projekcie planu PPSS, w tym dokonano oceny m.in. inwestycji w zakresie budowy zapory ziemnej, gdzie identyfikuje się możliwy wpływ

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
			<i>doliny powyżej zapory, w związku z czym silnie oddziałują na środowisko przyrodnicze – zmieniając warunki środowiska nie tylko w korycie, ale w całej dolinie rzecznej, także na dalekich odcinkach poniżej zapory (zmiana reżimu hydrologicznego i postępująca erozja denną wskutek zatrzymania transportu rumowiska), w tym mogą znacząc o oddziaływać na obszar Natura 2000.</i>		związany z utratą ciągłości cieku, wpływem na ilość i dynamikę przepływu wód, zmianę struktury dna i brzegów, zmianę warunków siedliskowych i warunków fizykochemicznych wody, ograniczeniem migracji organizmów (wpływ zależny od zastosowania urządzeń umożliwiających migrację). W ramach oceny analizowano wpływ na środowisko przyrodnicze, w tym na roślinność wodną i nadbrzeżną (makrofity) oraz na ichtiofaunę, a także gatunki zależne od wód. Szczegółowej analizie poddano wpływ działań/inwestycji na obszary Natura 2000, którego wyniki zawiera załącznik nr 5 i 6 do prognozy.
13.	GDOŚ	Prognoza	<i>Ponadto w prognozie oddziaływania na środowisko nie oceniono czy przedmiotowe inwestycje zawarte w załącznikach 1A-1C PPSS zgodne są z głównym celem tego dokumentu. Szereg inwestycji ujętych w PPSS pochodzi z innych dokumentów, gdzie przypisano im różne funkcje, w tym retencyjną i przeciwpowodziową. W związku z powyższym, należy przeanalizować te inwestycje w kontekście zgodności z głównym celem procedowanego dokumentu.</i>	Wyjaśniono	<p>Zgodnie z zapisami projektu PPSS, cel główny projektu jakim jest „przeciwdziałanie skutkom suszy”, jest doprecyzowany przez cele szczegółowe tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> •skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, •zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy, •edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy, •formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. <p>Działania zawarte w załącznikach dotyczą zadań:</p> <p>1A – w zakresie budowy i przebudowy urządzeń wodnych w celu zwiększania m.in. retencji i wspierające przeciwdziałanie skutkom suszy,</p> <p>1B – w zakresie budowy i przebudowy urządzeń wodnych w celu zwiększania m.in. retencji i wspierające przeciwdziałanie skutkom suszy - zadania inwestycyjne związane ze zwiększeniem retencji zlewni na obszarach wiejskich zgodnych z założeniami planu przeciwdziałania skutkom suszy,</p> <p>1C - w zakresie budowy i przebudowy urządzeń wodnych w celu zwiększenia m.in. retencji i wspierające przeciwdziałanie skutkom suszy.</p> <p>Powyższe zadania związane są ze zwiększeniem retencji, jak również ukierunkowane na przeciwdziałanie skutkom suszy. W przypadku inwestycji zawartych w innych dokumentach planistycznych był weryfikowany zakres tych inwestycji pod kątem spełnienia celu PPSS. W dokumencie PPSS w załącznikach wskazywano uzasadnienie celowości zaproponowanych działań. Zatem taka ocena została wykonana na poziomie opracowania dokumentu projektu PPSS. Dlatego inwestycje te zostały wpisane do projektu Planu. W dokumencie prognozy wskazywano, że działania z załącznika nr 1A, 1B i 1C przyczyniać się będą do zwiększenia retencji i będą wspierać przeciwdziałanie skutkom suszy. W rozdziale podsumowującym zapisano, iż zaplanowane działania/zadania</p>

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
					inwestycyjne (katalog działań) oraz inwestycje z załącznika nr 1A i 1B zwiększać będą odporność poszczególnych terenów na ryzyko suszy poprzez zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnych, jak również nastąpi wzrost retencyjności obszarów. Dodatkowo w ostatecznej wersji prognozy dopisano w załącznikach nr 5 i 6 do prognozy – cel PPSS, który będzie realizować dana inwestycja.
14.	GDOŚ	Prognoza	<i>W prognozie oddziaływania na środowisko słusznie zaproponowano mierniki skuteczności działań (str. 30-31), jednak nie powinny one zastępować ustalenia wyżej wspomnianej konkretyzacji zadań i ustalenia celów. Ponadto miernik zastosowany dla działania nr 3 jest nieodpowiedni, ponieważ liczba miast zaangażowanych w retencję i zagospodarowanie wód opadowych nie stanowi wskaźnika miarodajnego. W tym przypadku odpowiednia jest np. zdolność retencjonowania przez zrealizowane obiekty. Również mierniki dla działań 4 i 7 powinny zostać zmienione lub rozszerzone o informację ilościową dotyczącą gromadzonej wody (analogicznie jak w zadaniu nr 5).</i>	Uwzględniono	Wskaźnik dla działania 3 został doprecyzowany o informacje ilościowe zestawiające jako wartość, objętość retencji w formie zbiorników. W związku z brakiem mechanizmu, który nakazywałby raportowanie prywatnych działań na terenie miast, wskaźnik ten będzie możliwy do pełnej oceny dopiero, gdy zostaną przyjęte odpowiednie mechanizmy dotyczące raportowania. Dla działań 4 oraz 7 uzupełnienie miernika jest również zasadne i zostało wprowadzone zgodnie z uwagą.
15.	GDOŚ	Prognoza	<i>Przedstawiona w załącznikach prognozy ocena przewidywanych skutków środowiskowych dla większości inwestycji jest niejednoznaczna. Przykładowo – pierwsze stwierdzenie oceny brzmi „brak wpływu”, a następnie wprowadzane jest sprzeczne z nim sformułowanie, że „możliwe jest lokalne oddziaływanie inwestycji”. Tak zaprezentowana ocena może powodować wyciągnięcie błędnych konkluzji. Należy pamiętać, że prognoza oddziaływania na środowisko powinna jasno sygnalizować wszelkie potencjalne problemy związane z realizacją zapisów procedowanego planu, szczególnie, że przy ocenie działania nr 7 pn. „realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych poprzez</i>	Uwzględniono	W załącznikach nr 5 i 6 do prognozy stosowano zapis braku wpływu, w sytuacji braku istotnego wpływu na dany oceniany komponent środowiska. Zapis dotyczący lokalnego wpływu – wynikał głównie z etapu budowy, który jest nieodłącznym elementem procesu realizacji inwestycji, dlatego autorzy ocen chcieli również zwrócić na ten aspekt uwagę. Przy wpływie określanym jako: „możliwe jest lokalne oddziaływanie inwestycji” zaznaczano, iż wpływ dotyczy etapu prowadzenia prac budowlanych. Proponujemy przeredagowanie zapisu w sposób pozwalający na podkreślenie jedynie oddziaływania wynikającego w prowadzenia prac budowlanych. Zatem w przypadku zapisu wskazanego w uwadze zostanie on zmieniony tj.: możliwy jest jedynie lokalny wpływ (...) w czasie prowadzenia robót. Zmiana zapisu nie zmienia wykonanej oceny wpływu.

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
			zwiększanie sztucznej retencji”, wskazano, że negatywne oddziaływania związane z budową zbiorników i stawów mogą wystąpić na wszystkie elementy biologiczne, wszystkie elementy hydromorfologiczne oraz stan fizykochemiczny, a także na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych ustalonych dla jednolitych części wód powierzchniowych (str. 202- 203 prognozy).		
16.	GDOŚ	Prognoza	<p>Przyjęte w prognozie oddziaływania na środowisko założenia, na podstawie których nie przeprowadzono oceny wpływu wybranych konkretnych zadań inwestycyjnych określonych w załącznikach 1A-1C PPSS (str. 252), należy uznać za nieprawidłowe. Niskie prawdopodobieństwo realizacji, zaawansowana procedura uzyskiwania zezwoleń, czy też inne powody, nie znoszą obowiązku opisanie skutków realizacji działań ujętych w PPSS, także z uwagi na konieczność uwzględnienia ich w analizach skutków skumulowanych. W uzgodnieniu zakresu i stopnia szczegółowości prognozy wskazano, że wszystkie planowane inwestycje powinny zostać ocenione, szczególnie w zakresie wpływu na formy ochrony przyrody. Autorzy prognozy oddziaływania na środowisko dokonali podziału inwestycji z załączników 1A i 1B na grupy – wg etapu przygotowania przedsięwzięcia – które poddali ocenie lub nie. Jednak właściwe jest podejście, zgodnie z którym dostępne informacje na temat konkretnej inwestycji pochodzące z innego dokumentu, uwzględnia się w prognozie, a dodatkowo ocenia zgodności tej inwestycji z celem przypisanym PPSS. W przypadku, jeżeli brak jest dokumentacji wskazującej zakres i charakterystykę przedsięwzięcia, powinna zostać przeprowadzona ogólna</p>	Uwzględniono	<p>Ocenę wpływu poszczególnych inwestycji/ zadań dostosowano do stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie PPSS. Dlatego opracowano wskazaną w prognozie metodykę oceny wpływu tych inwestycji/zadań na środowisko. Metodyka ta, po uwzględnieniu uwag wynikających z konsultacjach społecznych, w ostatecznej wersji prognozy uległa nieznacznym modyfikacjom. W przyjętej metodyce, w ostatecznej wersji prognozy, w odniesieniu do załącznika nr 1A i 1B dla inwestycji z grupy I, II oraz V uwzględniono ocenę ich wpływu na środowisko z obowiązujących dokumentów (KIP, Raport, DUŚ, soos dla planów gospodarowania wodami oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym). W obowiązujących dokumentach dokonano już analizy i wybrano najlepszy wariant planowanego przedsięwzięcia w kontekście oddziaływania na środowisko.</p> <p>Zatem inwestycje te podlegały już ocenie w ramach procedury strategicznej bądź uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w ramach której przeprowadzono ocenę wpływu na poszczególne elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Dla inwestycji posiadających DUŚ bądź wskazany brak potrzeby wykonania oceny oddziaływania na środowisko (grupa V) – ocena została już przeprowadzona w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko, a inwestycje uzyskały decyzję.</p> <p>Inwestycje w grupie VI to inwestycje, w ramach których planuje się jedynie opracowanie dokumentacji w okresie obowiązywania PPSS. Etap przygotowania dokumentacji jest etapem, w którym zakres, wielkość, parametry inwestycji są określane/ doprecyzowywane i nie są na obecnym etapie planowania inwestycji znane, dlatego ocena inwestycji z tej grupy nie została dokonana.</p>

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
			<p>ocena tego typu przedsięwzięcia. Przykładowo, jeżeli inwestycja polega na budowie zastawki, to należy przeprowadzić ocenę z uwzględnieniem wpływu na środowisko odbudowy budowli piętrzącej wodę. Ponadto, brak konkretnych terminów wdrożenia dla inwestycji wskazanych w załączniku 1C PPSS, nie może być przesłanką dla rezygnacji z ich analizy (str. 30 prognozy). Załączniki, zawierające spis inwestycji są integralną częścią PPSS, więc powinny zostać poddane analizie oddziaływania na środowisko. Brak przeprowadzonej oceny nie pozwala na wykluczenie znaczącego negatywnego wpływu na obszary Natura 2000. W związku z powyższym konieczne jest uzupełnienie prognozy, a także przeprowadzenie ponownego wnioskowania co do możliwości przyjęcia PPSS, wziąwszy także pod uwagę inne zmiany dokumentu i art. 55 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, ze zm., dalej jako: ustawa ooś), zgodnie z którym projekt nie może zostać przyjęty, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.</p>		<p>Należy jednak podkreślić, że przy ocenie wpływu skumulowanego analizowano wszystkie inwestycje z załącznika nr 1A i 1B, bez względu czy dokonano oceny wpływu na poszczególne komponenty środowiska w ramach analiz zawartych w załączniku nr 5 i 6 do projektu prognozy.</p> <p>Po uwzględnieniu uwag z konsultacji społecznych zweryfikowano metodykę w zakresie analizy inwestycji z załącznika nr 1C. Dla inwestycji tych przeprowadzono analizy wpływu w bardzo ograniczonym zakresie – uwzględniając rodzaj inwestycji oraz typowe oddziaływania, które mogą wystąpić w przypadku ich realizacji.</p> <p>Należy również zaznaczyć, iż w prognozie str. 264 zapisano: W sytuacji, kiedy planowana inwestycja może znacząco oddziaływać na środowisko, niezbędne jest przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym wykonanie dokumentacji środowiskowej (raport ooś, KIP), w ramach której należy przeanalizować wpływ inwestycji na poszczególne elementy środowiska. W przypadku inwestycji mogących mieć wpływ na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych przez poszczególne jcw, wymagana będzie ocena wodnoprawna, w ramach której przeprowadzona zostanie identyfikacja oddziaływań na stan wód i możliwość osiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych. W przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu ustawy ooś) ocenę wodnoprawną zastępuje DUŚ. W ramach oceny oddziaływania na środowisko, w przypadku możliwości wpływu na obszary chronione bądź siedlisk i gatunki objęte ochroną, niezbędne będzie wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej. Realizacja inwentaryzacji umożliwi zidentyfikowanie cennych gatunków, siedlisk w obszarze objętym planowanym zainwestowaniem, co pozwoli na dokładną analizę wpływu planowanych zadań inwestycyjnych i zaplanowanie odpowiednich działań ograniczających oddziaływanie.</p>
17.	GDOS	Prognoza	<p>Wątpliwości budzi sposób przeprowadzenia oceny poszczególnych inwestycji, ponieważ różne informacje nt. oddziaływania inwestycji z załączników 1A i 1B PPSS znajdują się w 8 załącznikach prognozy (nr 5, 6, 7.1, 7.2, 7.3,</p>	Uwzględniono	<p>Zgodnie z zapisami prognozy na str. 24 wyjaśniono, iż w załączniku nr 5 do prognozy przeprowadzono ocenę wpływu inwestycji z załącznika nr 1A projektu PPSS, ocenę przedsięwzięć z załącznika nr 1B przedstawiono w załączniku nr 6 do prognozy, natomiast w załączniku nr 7 – ocenę wpływu skumulowanego. Załącznik nr 7 obejmuje analizy wpływu skumulowanego</p>

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
			7.4, 7.5, 7.6). Taki podział wprowadza chaos, który uniemożliwia sprawną weryfikację dokonanych analiz przeprowadzonej oceny i może wprowadzać w błąd. Przykładowo, w załącznikach 5 i 6 prognozy niezrozumiała jest celowość zamieszczania kolumny „występowanie obszarów chronionych, na które analizowana inwestycja może oddziaływać (z wykluczeniem obszarów, o których mowa w art. 317 ust. 4 pkt. 4 ustawy Prawo wodne),” ponieważ ujęto w niej wskazania „tak” lub „nie”, bez miejsca na podanie nazwy obszaru. Obok znajduje się kolumna „ocena wpływu na cele środowiskowe ustalone dla obszarów chronionych (z wykluczeniem obszarów, o których mowa w art. 317 ust. 4, pkt 4 ustawy Prawo wodne)”, w której ocena przedstawiona jest łącznie dla zidentyfikowanych, lecz nienazwanych obszarów chronionych.		<p>– zatem w załączniku tym wskazano te elementy środowiska, których ten wpływ mógł dotyczyć. Dlatego w załączniku nr 7 uwzględniono obszary chronione, poszczególne jcwp i jcwpd. W załącznikach nr 5 i 6 w poszczególnych kolumnach odnoszono się do różnych komponentów środowiska. Proponujemy dopisanie w prognozie dodatkowego wyjaśnienia dot. załącznika nr 7, który będzie obejmował analizy wpływu na ww. elementy środowiska - tak by w samej treści prognozy również znalazła się informacja zgodna z podpisami poszczególnych załączników. W prognozie uwzględniającej uwagi z konsultacji społecznych nr załączników uległy zmianie, z uwagi na opracowanie dodatkowego załącznika z oceną wpływu inwestycji z załącznika nr 1C do PPSS. Aktualnie ocena wpływu skumulowanego przedstawiona została w załączniku nr 8, natomiast załącznik nr 7 do prognozy zawiera ocenę wpływu inwestycji z załącznika nr 1C do PPSS.</p> <p>Kolumna zawarta w arkuszach ocen „występowanie obszarów chronionych, na które analizowana inwestycja może oddziaływać (z wykluczeniem obszarów, o których mowa w art. 317 ust. 4 pkt. 4 ustawy Prawo wodne),” miała na celu wskazanie, czy występuje obszar chroniony na który dana inwestycja mogłaby oddziaływać. Jeżeli zidentyfikowano taki obszar wprowadzano zapis „tak” a w kolejnej kolumnie uwzględniano wynik oceny wpływ dopisując np. że jest to jcwp przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, bądź jcwp przeznaczona do celów rekreacyjnych.</p> <p>Dla zwiększenia czytelności zapisu, proponujemy w pierwszej kolumnie, po stwierdzeniu, że występuje taki obszar, dopisanie nazwy tego obszaru.</p>
18.	GDOŚ	Prognoza	Ponadto niewystarczająco opisano wpływ działania nr 10 „Budowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych” i nr 14 „Budowa nowych ujęć wód podziemnych oraz budowa lub przebudowa rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody do obszarów zagrożonych suszą hydrologiczną dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi mieszkańców tych obszarów”. Nie jest wykluczone, że budowa nowych ujęć wód podziemnych jedynie	Wyjaśniono	<p>W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż umożliwienie realizacji (pod warunkiem spełnienia stosownych wymogów) działania nr 10 - Budowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz działania nr 14 - Budowa nowych ujęć wód podziemnych oraz budowę lub przebudowę rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody do obszarów zagrożonych suszą hydrologiczną dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, mieszkańców tych obszarów, jest istotne z uwagi na skalę potrzeb w tym zakresie zidentyfikowaną na etapie tworzenia projektu PPSS.</p> <p>Celem doprecyzowania wymogów realizacji ww. działań proponujemy poszerzenia opisu w treści prognozy dot. koniecznych do spełnienia wymagań – zapis o konieczności uwzględnienia ustaleń dokumentacji</p>

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
			<p>tymczasowo zaspokoi potrzeby wodne, jednak w dłuższej perspektywie nadmierny pobór wód może doprowadzić do obniżenia się ich poziomu i spotęgowania problemu suszy hydrogeologicznej. W konsekwencji, nastąpi negatywne oddziaływanie na ekosystemy wodne i zależne od wód, jak np. mokradła. Należy mieć na uwadze, że w wyniku osuszania mokradeł znacząco rośnie emisja CO₂, która przyspiesza niekorzystne zmiany klimatu, jak dalszy wzrost temperatury, a w rezultacie pogłębia się zjawisko suszy. W związku z powyższym, stwierdzenie, że „nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu wprowadzenia działania na stan siedlisk przyrodniczych, różnorodność biologiczną, florę, faunę oraz obszary chronione, ze względu na ujmowanie wód z głębszych poziomów wodonośnych” (str. 232 prognozy) jest nieuprawnione. Ponadto, w prognozie (str. 105) podkreślono, że „porównanie wysokiego poziomu wykorzystania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych z danymi zebranymi i opracowanymi przez PIG-PSH dotyczącymi stanu ilościowego jcwpd potwierdza, że podstawową przyczyną stwierdzonego wysokiego poziomu wykorzystania zasobów dyspozycyjnych są w pierwszej kolejności odwodnienia górnicze (efekt działania górnictwa węgla brunatnego i kamiennego)”. W związku z powyższym, w prognozie powinna znaleźć się ocena alternatywnych działań jak możliwość wykorzystywania wód słodkich pochodzących z odwodnień kopalnianych, czy zasilanie oczyszczonymi wodami kopalnianymi obiektów retencji powierzchniowej.</p>		<p>hydrogeologicznych ustalających zasoby dyspozycyjne wód podziemnych obszaru bilansowego.</p> <p>Uzasadniając powyższe stanowisko wyjaśniamy, że podjęcie poboru wód podziemnych w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę jest ze względów formalnych oraz w praktyce związane z trójstopniową weryfikacją możliwości takiego działania.</p> <p>Na pierwszym etapie (badawczym) prowadzone są roboty geologiczne (wiercenie i próbné pompowania badawcze), w ich efekcie sporządzana jest dokumentacja hydrogeologiczna ustalająca zasoby eksploatacyjne ujęcia. Zatwierdza ją organ administracji geologicznej.</p> <p>Drugi etap to uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, bowiem przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie oddziaływać na środowisko są ujęcia wód podziemnych o wydajności od 10 m³ na godzinę a przy ich zagęszczeniu nawet od 1 m³ na godzinę (przedsięwzięciami zawsze znacząco oddziałującymi na środowisko są ujęcia o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1100 m³ na godzinę).</p> <p>Legalizację kończy wydanie przez Wody Polskie pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie studni i pobór wód podziemnych.</p> <p>Na każdym z w/w etapów przedsięwzięcie podlega odpowiednim ocenom w zakresie jego wpływu na elementy środowiska.</p> <p>Nie ma podstaw merytorycznych, aby zakładać, że długotrwała eksploatacja ujęcia wód podziemnych przy założeniu legalności jego wykonania i odpowiednio sporządzeniu oraz zatwierdzeniu dokumentacji ustalającej jego zasoby eksploatacyjne, wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i pozwoleń wodnoprawnych spowoduje negatywne oddziaływanie na wody podziemne w postaci nieprzewidzianego obniżenia zwierciadła wód podziemnych (spadku ciśnienia hydrostatycznego).</p> <p>Przeciw takiemu założeniu przemawiają mechanizmy krążenia wód podziemnych, zasilania i drenażu (w tym ich tempo) oraz obserwowanych obecnie cykliów i zjawisk hydrologicznych oraz meteorologicznych (w tym zjawiska suszy). Przeciwdziałają temu także prawne ograniczenia zapisane w przepisach o wyznaczaniu odpowiednio tzw. zasobów eksploatacyjnych ujęć oraz zasobów dyspozycyjnych jednostek zasobowych. Zgodnie z definicją zasoby eksploatacyjne ujęcia są „ilością wód podziemnych możliwą do pobrania z ujęcia w danych warunkach hydrogeologicznych i techniczno-ekonomicznych, z uwzględnieniem zapotrzebowania na wodę i przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska”. Pamiętać należy, że procedura wyznaczenia zasobów eksploatacyjnych ujęć uwzględniać musi zawsze (zgodnie z przepisami dotyczącymi zasad sporządzania dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia)</p>

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
					<p>analizę obszaru zasobowego, stref zasilania. Co do zasady zasoby eksploatacyjne stanowią dopuszczalny limit wody pobieranej z ujęcia. Ich wielkość jest ustalana tak aby nie spowodować negatywnych zmian takich jak przeekspluataowanie czy zdrenowanie (niekontrolowane) eksploatowanego poziomu wodonośnego i sąsiadujących z nim poziomów wodonośnych.</p> <p>Elementem ochrony przeciwdziałającej negatywnym oddziaływaniom są też sporządzane dokumentacje hydrogeologiczne zbiorników wód podziemnych. Dokumentacje te wskazują tzw. zasoby dyspozycyjne tych jednostek. Zgodnie z przepisami zasoby te są „zasobami wód podziemnych dostępnymi do zagospodarowania, stanowiącymi średnią z wieloletnia wielkość całkowitego zasilania wód podziemnych określonego obszaru bilansowego – będącego jednostką hydrogeologiczną, wytypowaną w celu ustalenia zasobów odnawialnych i zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych wraz z oceną stopnia ich zagospodarowania – pomniejszonymi o średnią z wieloletnia wielkość przepływu wód, tak aby nie dopuścić do znacznego pogorszenia stanu wód powierzchniowych związanych z wodami podziemnymi i do powstania znaczących szkód w ekosystemach lądowych zależnych od wód podziemnych, a także określonymi z zachowaniem warunku niepogarszania stanu chemicznego wód podziemnych, ustalonymi z uwzględnieniem występującego w obszarze bilansowym przestrzennego zróżnicowania warunków zasilania, występowania, parametrów hydrogeologicznych i kontaktów hydraulicznych poziomów wodonośnych, przestrzennego rozkładu środowiskowych i hydrogeologicznych ograniczeń dla stopnia zagospodarowania zasobów oraz przestrzennego rozkładu istniejącego użytkowania wód podziemnych, wyznaczonymi bez wskazywania szczegółowej lokalizacji i warunków techniczno-ekonomicznych ujmowania wód. Z powyższej definicji (stanowiącej jednocześnie zapis wymogów procedury ustalania zasobów dyspozycyjnych) wynika konieczność ustalenia ich wielkości między innymi tak aby „nie dopuścić do znacznego pogorszenia stanu wód powierzchniowych związanych z wodami podziemnymi i do powstania znaczących szkód w ekosystemach lądowych zależnych od wód podziemnych”.</p> <p>Przy zachowaniu w/w zasad (będących standardem prawnym dla legalnych ujęć) nie jest zasadna obawa co do możliwości negatywnego wpływu nowych ujęć (w tym wykonywanych na cele nawodnień rolniczych) na ekosystemy zależne od wód podziemnych.</p>

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
					<p>Ponadto w opisie działania wskazanym jest, że rekomenduje się pobór wód z głębszych poziomów wodonośnych, mniej wrażliwych na cyklicznie występujące zjawiska suszy.</p> <p>W nawiązaniu do poruszonej w uwadze kwestii wpływu odwodnień górniczych na stan zasobów dyspozycyjnych oraz uzupełnienie działań alternatywnych w tym zakresie, w prognozie rozszerzono zakres działania alternatywnego A4 Powtórne wykorzystanie wody. Wyjaśniamy, że w wyniku uwag skierowanych w trakcie procesu konsultacji społecznych i skierowanych w odniesieniu do tego działania uwag, uległo ono modyfikacji i obecnie przyjęło nazwę: Powtórne wykorzystanie wody-mechanizmy technologiczne i prawne. Tym samym zakres działania uległ rozszerzeniu o następujące elementy:</p> <p>Działanie będzie polegać na promocji, dofinansowaniu i wdrażaniu metod technicznych i działań organizacyjno-prawnych umożliwiających wielokrotne wykorzystanie wody (ang. re-use)</p> <p>w przemyśle i usługach, użytku domowym, rolnictwie, akwakulturze i na terenach górniczych: - na terenach górniczych - i) działania techniczne, takie jak np. i) zatłaczanie czystych wód podziemnych z odwodnienia do górotworu; ii) odprowadzanie czystych wód do krajobrazu, iii) wykorzystanie wody z odwodnień górniczych do nawodnień w rolnictwie, w procesach przemysłowych lub dla zaopatrzenia w wodę; Możliwości powtórnego wykorzystania wody powinny jednak być analizowane dla każdego przypadku i muszą uwzględniać konsekwencje ekologiczne, ekonomiczne i społeczne, w szczególności związane z jakością wody z odwodnień.</p> <p>Tym samym uzupełnieniu uległ spodziewany rezultat wprowadzenia działania, przedstawiony w pkt 7 prognozy (tabela 41):- Działanie przyczyni się do zwiększenia zasobów wodnych poprzez zmniejszenie poborów wody, wynikających z racjonalnego i wielokrotnego wykorzystania wody zużytej oraz wykorzystywania zgromadzonych wód opadowych. Takie zachowania przyczynią się do utrzymania bardziej zrównoważonego bilansu wodnego w skali regionalnej oraz minimalizacji presji ze strony zakładów przemysłowych i wydobywczych na pobór wód. Wartością dodaną jest poprawa jakości odprowadzanych ścieków i obniżenie emisji zanieczyszczeń do środowiska, możliwość wykorzystania oczyszczonych wód przemysłowych i wydobywczych do rekultywacji krajobrazu, a także korzyści finansowe w rachunku długoterminowym, związane z obniżaniem opłat związanych z usługami wodnymi.</p> <p>- Działanie przyczyni się również do stworzenia ścieżki organizacyjno-prawnej umożliwiającej podmiotom z sektora przemysłowego i wydobywczego, będących użytkownikami wód, realizację inwestycji</p>

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
					<p>w zakresie oczyszczania wód przemysłowych, rozbudowy infrastruktury dla ponownego wykorzystania wody, wprowadzania technologii zwiększających oszczędność wody w procesach produkcyjnych.</p> <p>- Dodatkowym efektem jest redukcja – poprzez przeniesienie - kosztów działań z sektora publicznego na prywatny.</p>
19.	GDOS	Prognoza	<p>Należy także zwrócić uwagę na art. 55 ust. 3 ustawy oos, zgodnie z którym do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informacje, między innymi, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie właściwych organów oraz propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu. W związku z ostatnim z wymienionych elementów, należy zauważyć, że w rozdziale 3 prognozy pn. „Metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu i częstotliwość jej przeprowadzania” przedstawiono jedynie propozycje mające na celu ocenę tempa wdrażania działań przewidzianych w PPSS oraz skuteczność tych działań, czyli ograniczania skutków suszy. Nie przedstawiono jednak zasadniczego aspektu, któremu ma odpowiadać ta część prognozy, czyli koncepcji monitoringu skutków dla środowiska będących wynikiem realizacji poszczególnych działań programu. W powyższym zakresie niezbędne jest dokonanie uzupełnień.</p>	Uwzględniono	<p>Zaproponowany w rozdziale prognozy dot. „Metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu i częstotliwość jej przeprowadzania” sposób analizy jest niezmiernie istotny z uwagi na możliwość monitorowania postępów w zakresie realizacji projektu PPSS, a zwłaszcza możliwość osiągnięcia celu jakim jest przeciwdziałanie skutkom suszy. Przeprowadzone analizy wykazały, iż największy wpływ na środowisko może dotyczyć takich elementów jak wody, siedliska przyrodnicze, obszary chronione. Monitoring stanu środowiska w powyższym zakresie jest prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Obecnie opracowany został Strategiczny Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020 – 2025, który zastępuje Program monitoringu środowiska na lata 2016-2020. Kontrola i weryfikacja wpływu analizowanego dokumentu na stan środowisko, zwłaszcza na stan jcw/jcwpd, czy obszarów chronionych, będzie można realizować na podstawie danych z monitoringu środowiska, obejmującego wszystkie elementy środowiska wodnego, mające wpływ na ocenę stanu wód, monitoringu przyrody. Głównym źródłem danych będą wyniki oceny stanu jednolitych części wód, opracowanej na podstawie danych pochodzących z Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki monitoringu przyrody można uzyskać w oparciu o prowadzony monitoring w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Prowadzenie monitoringu wynika z zapisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, która implementuje zapisy Dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywy Siedliskowej) oraz Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków (tzw. Dyrektywy Ptasiej).</p> <p>Ponadto właściwa klasyfikacja przedsięwzięcia, zapewniająca konieczność uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia, które może wpływać na środowisko również gwarantuje odpowiednią analizę na poziomie planowanej realizacji inwestycji i zabezpieczenie przed ewentualnymi skutkami dla środowiska.</p>
20.	GIS	Prognoza	<p>W opinii Głównego Inspektoratu Sanitarnego przedmiotowy projekt nie wystarczająco uwzględnia możliwy konflikt dotyczący</p>	Częściowo uwzględniono	<p>W projekcie prognozy w rozdziale 7 wskazuje się, iż wykorzystanie zasobów wód podziemnych, zwłaszcza w okresach suszy (czyli bardzo ograniczonej alimentacji lub jej braku), może przyczynić się do</p>

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
			<p>wystarczającej ilości zasobów wody, ujmowanej na cele rolnicze i na cele zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę. Projekt powinien znacznie bardziej odnosić się do już aktualnego i coraz częściej spotykanego problemu suszy mogącego mieć wpływ na ilość zasobów ujmowanych na cele zaopatrzenia ludności w wodę. Problem suszy jest na tyle istotny, że wymaga interdyscyplinarnego podejścia w aspekcie wpływu działalności antropogenicznej jak i uwarunkowań środowiskowych odnoszących się do zasobów wód podziemnych. Niedostateczna ilość wód powierzchniowych jest bezpośrednio związana z ilością zasobów wód podziemnych, dlatego budowa nowych ujęć na zaopatrzenie w wodę, jak wskazano w dokumencie, nie wpływa na przeciwdziałanie suszy. Wskazuje, iż budowa ujęć wód podziemnych do poboru wody na cele nawodnień rolniczych może doprowadzić do zmniejszenia zasobów wód podziemnych z głębszych poziomów wodonośnych wykorzystywanych jako źródła wody dla potrzeb ludności. W punkcie I uwag dotyczącym wniosku o uwzględnienie oddziaływania proponowanych zadań dotyczących budowy lub przebudowy urządzeń wodnych służących przeciwdziałaniu skutkom suszy na istniejące ujęcia wód wykorzystywanych do poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym wskazano konieczność uwzględnienia oddziaływania „budowy ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych” na istniejące zasoby wód ujmowanych wykorzystywanych do celów</p>		<p>wyczerpywania tych zasobów. Zatem również tych zasobów, które wykorzystywane lub planowane są do wykorzystania do zbiorowego zaopatrzenia w wodę dla ludności. Jednocześnie zaznaczając, że niezbędne jest uwzględnienie w trakcie planowania tego typu działań wskazań zawartych w katalogu tj.: „Ze względu na podatność pierwszego poziomu wodonośnego na suszę preferowane są głębsze poziomy wodonośne”⁴. W prognozie wskazano, że zasadne wydaje się przeprowadzenie weryfikacji przepisów dotyczących monitorowania tzw. ujęć wody dla celów niekomercyjnych i wprowadzenia obowiązku uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, która to procedura powinna zostać poprzedzona analizą dostępności zasobów wodnych, możliwych do rozdysponowania, uwzględniając priorytety korzystania z zasobów wodnych oraz aktualną, rzeczywistą wielkość poborów wód, również w zakresie zwykłego korzystania. Zasoby głębokich wód gruntowych są bardziej odporne na suszę, jednak ich odbudowa trwa kilkadziesiąt lat zatem, realizacja działania powinna być poprzedzona indywidualną, rozszerzoną analizą zasadności i efektywności prowadzenia nawodnień w ogólności oraz w czasie suszy rolniczej w przeliczeniu m.in. na uniknięte straty plonu. Dodatkowo zaznacza się, że określenie dostępności zasobów wodnych jest też kluczowe dla uniknięcia lokalnych konfliktów pomiędzy użytkownikami wód. Zatem również w odniesieniu do aspektów zbiorowego zaopatrzenia w wodę dla ludności. W rozdziale 5.6.3. dot. wpływu na wody podziemne uwzględnione są aspekty związane z wpływem poborów wody podziemnej na cele przeciwdziałania skutkom suszy, w tym w rolnictwie. W nawiązaniu do uwagi, obecnie dokonano jeszcze rozszerzenia opisu. Dodatkowo wyjaśnić należy, że twierdzenie, iż „Niedostateczna ilość wód powierzchniowych jest bezpośrednio związana z ilością zasobów wód podziemnych” nie oddaje adekwatnie powiązań pomiędzy wodami powierzchniowymi i podziemnymi. W tekście prognozy wyraźnie zaznaczono powiązanie płytkich wód podziemnych z wodami powierzchniowymi w aspekcie zjawiska suszy. Wskazano także na różnice stanu ilościowego głębiej położonych poziomów wodonośnych i poziomów płytkich. W projekcie prognozy poprzez zapis, iż działania związane z budową nowych ujęć (...) umożliwić mają ochronę zasobów wód powierzchniowych, w sytuacji wystąpienia suszy hydrologicznej i zapewnienia ciągłości zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, wskazano, że nastąpi ochrona zasobów wód powierzchniowych, w sytuacji wystąpienia suszy hydrologicznej</p>

⁴ Katalog działań z projektu PPSS - Projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy, PGW WP, Warszawa, 2020 r.

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
			<p>zbiorowego zaopatrzenia. W punkcie 7, Działanie nr 10 pt. „Budowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych” Projektu Prognozy oddziaływania na środowisko wskazuje się co prawda negatywne aspekty ww. działania. Pomija się natomiast wpływ tego działania na zasoby wykorzystywane lub planowane do wykorzystania do zbiorowego zaopatrzenia w wodę dla ludności. Wykorzystanie zasobów ogranicza się wyłącznie do cyt.: „W dłuższej perspektywie czasowej, w związku z przewidywanym możliwym nasileniem zjawiska suszy w wyniku zmian klimatu (zarówno w kontekście natężenia jak i częstotliwości występowania), zwiększony pobór wód podziemnych może spotęgować zjawisko suszy hydrologicznej, prowadząc do poważnych strat w rolnictwie i przyrodzie”. Zawarte w pkt 5.6.3. zdanie: „Działania związane z budową nowych ujęć dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczona do spożycia przez ludzi umożliwić mają ochronę zasobów wód powierzchniowych, w sytuacji wystąpienia suszy hydrologicznej i zapewnienia ciągłości zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.” jest niezrozumiałe i budzi poważne wątpliwości.</p>		<p>i zastąpienie jej dla zapewnienia zaopatrzenia ludności poborem dostępnych zasobów wód podziemnych z głębszych warstw wodonośnych, które są bardziej odporne na suszę (co wyjaśniono również powyżej). Należy zwrócić uwagę, że skutki szczyptywania zasobów wód powierzchniowych w sytuacji wystąpienia suszy hydrologicznej, odczuwalnej znacznie szybciej niż skutki suszy hydrogeologicznej, zwłaszcza w przypadku ograniczonej dostępności zasobów wód powierzchniowych, należy rozpatrywać również w aspekcie środowiskowym, tj. wpływu ograniczenia zasobów wód powierzchniowych na ekosystemy wodne i od wód zależne.</p> <p>Podsumowując, autorzy prognozy wyartykułowali możliwy wpływ na zasoby wód, jednocześnie podkreślając konieczność przeprowadzenia odpowiednich analiz przed realizacją tego typu działań, jak również konieczność stosowania warunków wprowadzenia działań zawartych w katalogu działań. W celu jednoznacznego zaznaczenia, iż prognoza odnosi się również do zasobów wykorzystywanych lub planowanych do wykorzystania do zbiorowego zaopatrzenia w wodę dla ludności, doprecyzowano ww. zapis dot. konfliktów pomiędzy użytkownikami wód zawarty w prognozie, poprzez podkreślenie konieczności uwzględnienia „potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę dla ludności”, jak również w rozdziale dot. wpływu na wody podziemne rozszerzono zapis w zakresie priorytetowości i konieczności uzyskiwania stosownych pozwoleń.</p>
			<p>Tworzenie nowych ujęć na potrzeby zaopatrzenia nie będzie wpływać w jakikolwiek sposób na ochronę zasobów wód. Działania powinny uwzględniać retencjonowanie wód (opadowych, powodziowych), odzyskiwanie tzw. wody do ponownego wykorzystania, szarej wody (w rolnictwie, gospodarce komunalnej i przemyśle – obiegi zamknięte zwłaszcza w przemyśle). Działania krajowe powinny</p>	Wyjaśniono	<p>W projekcie PPSS w katalogu działań wskazano oprócz działania 10 i 14 inne działania, które służyć będą retencjonowaniu wód, sprzyjać ponownemu wykorzystaniu wód. W załączniku nr 2 do projektu PPSS zawarto m.in. działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Działanie nr 1 - Zwiększenie ilości i czasu retencji na gruntach rolnych, - Działanie nr 2 - Zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych,

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
			skupiać się na magazynowaniu i retencjonowaniu w sytuacji występowania jej dużych zasobów oraz na zmniejszaniu zapotrzebowania na wodę. Dopiero takie działania jak wdrożenie krajowego systemu przeciwdziałania suszy w kontekście zabezpieczenia odpowiedniej ilości wody, w tym do zaopatrzenia ludności w wodę może gwarantować zapewnienie ciągłości zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Nie będzie tego natomiast gwarantowało samo wybudowanie ujęcia dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę jak wskazano w ww. cytowanym zdaniu.		<p>- Działanie nr 3 - Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.</p> <p>Tak, jak wskazano w projekcie prognozy: Powyższe działania wpłyną na poprawę bilansu wodnego w obrębie poszczególnych zlewni. Zmniejszy się odpływ wód powierzchniowych, co ograniczy drenaż zasilających wody powierzchniowe poziomów wodonośnych. Skutkować to będzie poprawą stanu ilościowego płytkich poziomów wodonośnych podlegających silnej presji ze strony zjawiska suszy. Poprzez zwiększenie możliwości korzystania z wód zretencjonowanych oraz planowane zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych ograniczona zostanie potrzeba korzystania z zasobów wód podziemnych w ramach poszczególnych jcwpd. Efektem zwiększonej retencji będzie zwiększona infiltracja wód opadowych i roztopowych do gruntu, utrzymanie odpowiedniej wilgotności gleby, podniesienie się zwierciadła płytkich poziomów wodonośnych (wzrost ciśnienia hydrostatycznego w przypadku poziomów wodonośnych o charakterze naporowym). Nastąpi tym samym odpowiednio zwiększenie wielkości (lub ograniczenie spadku) zasobów dyspozycyjnych (a tym samym zasobów wód podziemnych dostępnych do wykorzystania) w obrębie jednostek bilansowych.</p> <p>W projekcie PPSS przewidziano również działania związane z kształtowaniem zasobów wodnych poprzez zwiększanie retencji sztucznej i naturalnej, odtwarzanie naturalnej retencji (działania nr 7, 4) oraz podpiętrzanie wód jezior (działanie nr 5). Zgodnie z zapisami prognozy działania te będą wpływać lokalnie na podniesienie poziomu wód gruntowych, zwiększenie infiltracji wód do gruntu i do warstw wodonośnych. Ograniczony zostanie drenaż płytkich warstw wodonośnych. Efektem podniesienia poziomu wód powierzchniowych (podpiętrzania jezior), powstawania sztucznych zbiorników wodnych (o ograniczonej szczelności), będzie zwiększona infiltracja wód powierzchniowych do wód podziemnych oraz ograniczony zostanie drenaż płytkich poziomów wodonośnych przez wody powierzchniowe. Powyższe zjawiska wpłyną pozytywnie na stan zasobów wód podziemnych możliwych do wykorzystania, składowej zasobów dyspozycyjnych jednostek bilansowych wód podziemnych.</p>

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
					<p>Dodatkowo w projekcie PPSS przewidziano działanie 23 - Propagowanie ponownego korzystania z wód. Działanie polega na propagowaniu oszczędnego korzystania z wód poprzez zastosowanie <i>rozwiązań w zakresie ponownego wykorzystania wody oraz retencjonowania i wykorzystania wód opadowych (...)</i>⁵.</p> <p>Podsumowując, działania zawarte w PPSS obejmują również działania sprzyjające retencjonowaniu wody, ograniczające odpływ wód ze zlewni oraz działania sprzyjające ponownemu wykorzystaniu wód. W odniesieniu do działania nr 10 należy podkreślić, że musi ono zostać poprzedzone odpowiednimi analizami i uzyskać stosowne decyzje, co wielokrotnie podkreślano w projekcie prognozy.</p> <p>W projekcie prognozy analizując wpływ zwiększonego poboru wód podziemnych na skutek działań nr 10, 14, zaznaczono, że <i>dobry stan ilościowy (odpowiedni poziom zasobów dyspozycyjnych) jednostek bilansowych wód podziemnych dopuszcza pobór wód podziemnych w ramach zasobów dostępnych do wykorzystania, bez uszczerbku dla ich stanu ilościowego. Pobór w wielkości (uwzględniającej sumę innych poborów) nieprzekraczającej tych zasobów nie niesie zagrożenia.</i></p>
			<p><i>Wydaje się również, iż w dokumencie nie został wystarczająco poruszony fakt, iż zwiększenie poboru wody w tym m.in. na cele rolnicze może spowodować zmniejszenie ilości wód powierzchniowych.</i></p>	Wyjaśniono	<p>W rozdziale 5.6.2. projektu prognozy poświęconym ocenie wpływu działań z katalogu działań stanowiącego Zał. 2 do projektu PPSS na wody powierzchniowe, opisano następstwa zwiększenia poboru wody w tym na cele rolnicze: - <i>działania mogące mieć pośredni długoterminowy negatywny lub pozytywny wpływ, w zależności od lokalnych uwarunkowań (sposób planowania i realizacji, uwarunkowania hydrogeologiczne) - dotyczy działania nr 10 - Budowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych; działania nr 14 - Budowa nowych ujęć wód podziemnych oraz budowa lub przebudowa rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody do obszarów zagrożonych suszą hydrologiczną dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez mieszkańców tych obszarów.</i></p>

⁵ Katalog działań z projektu PPSS - Projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy, PGW WP, Warszawa, 2020 r.

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
					<p>W odniesieniu do działania nr 10 wskazano: <i>W katalogu działań wskazano, że „ze względu na podatność pierwszego poziomu wodonośnego na suszę preferowane są głębsze poziomy wodonośne” do ujmowania wód realizowanymi ujęciami. W przypadku braku takiego uwarunkowania, realizacja ujęć mogłaby obejmować budowę płytkich ujęć wód gruntowych (kwestie techniczne i ekonomiczne), co przy znaczącym wykorzystaniu tych wód w okresach suszy, mogłoby przyczynić się do wyczerpania tych zasobów, co z kolei zagrażałoby przepływowi ekologicznym w ciekach (zasilanie cieków z wód podziemnych) oraz nasileniem się skutków suszy w ekosystemach od wód zależnych. W dłuższej perspektywie czasowej, w związku z przewidywanym nasileniem zjawiska suszy (zarówno w kontekście natężenia jak i częstości występowania), zwiększony pobór wód gruntowych mógłby spotęgować zjawisko suszy hydrologicznej, prowadząc do poważnych i nieodwracalnych strat, również w odniesieniu do ekosystemów od wód zależnych. Dlatego też realizacja przedmiotowego działania powinna zostać poprzedzona analizą dostępności zasobów wodnych, możliwych do rozdysponowania, uwzględniając priorytety ich wykorzystania oraz przy uwzględnieniu aktualnego rzeczywistego poziomu poborów wód, co powinno mieć miejsce w trakcie procedury pozyskania pozwolenia wodnoprawnego dla realizacji inwestycji.</i></p> <p><i>W odniesieniu do działania nr 14, przewiduje się jego mniejszy wpływ na wody powierzchniowe i powiązane obszary chronione. Z założenia ujęcia te będą ujęciami głębszymi, wykorzystującymi wodę z niżej położonych pokładów, tym samym nie powiązanymi bezpośrednio z wodami powierzchniowymi (kwestia zasilania cieków przez wody podziemne). Oczywiście ta generalna zasada może się różnić, w zależności od lokalnych uwarunkowań hydrogeologicznych oraz od intensywności i sposobu korzystania z ujęcia.</i></p> <p><i>Wskazany na wstępie do omówienia, możliwy pozytywny wpływ działań polegających na budowie ujęć wód podziemnych, może polegać na zmniejszeniu bezpośredniego wykorzystania wód powierzchniowych dla zaspokojenia potrzeb rolnictwa lub zaopatrzenia w wodę sektora</i></p>

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
					<p>komunalnego (odstąpienie od poborów wód powierzchniowych). Skierowanie zaspokojenia tych potrzeb w kierunku ujęć wód podziemnych, może przy pewnych uwarunkowaniach lokalnych być lepszą alternatywą w kontekście możliwych oddziaływań, dlatego każdorazowo decyzja w zakresie wyboru metody zaspokojenia potrzeb wodnych, powinna być poprzedzona szeroko zakrojoną analizą tych potrzeb, możliwości i zasadności, biorąc pod uwagę również dalsze pośrednie oddziaływanie inwestycji na stan innych elementów środowiska (w tym na wody powierzchniowe i na obszary od wód zależne).</p> <p>Wskazane zapisy w tekście prognozy świadczą o uwzględnieniu tematyki zwiększonego poboru wód podziemnych na zasoby wód powierzchniowych, uwzględniając strategiczny charakter dokumentu jakim jest PPSS.</p>
21.	GIS	PPSS	<p>W załączniku nr 2 - Tabela zawierająca katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy: „Budowa nowych ujęć wód podziemnych oraz budowa rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody do obszarów zagrożonych suszą hydrologiczną dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi mieszkańców tych obszarów” (obecny pkt 14) powinna być wymieniona przed „Budową ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych” (obecny pkt 10).</p>	Wyjaśniono	<p>Wyjaśnieniem dla sformułowanej uwagi jest przedstawienie kryteriów ustalania kolejności działań w tabeli załącznika nr 2 – Tabela zawierająca katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Kryteriami ustalającymi kolejność działań w katalogu w projekcie planu przeciwdziałania skutkom suszy były wskazania z kolumny drugiej tabeli „rodzaj działania” oraz obszar ryzyka suszy na który kierowane jest dane działanie. Rodzaje działania wyodrębniają 4 grupy działań: retencja, budowa, zmiana korzystania, edukacja, formalne. Dla ustalenia kolejności działań w podziale na grupy przyjęto uzgodnioną z Ministerstwem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, zasadę iż działania realizujące zadania związane z retencją mają kluczowe znaczenie dla przeciwdziałania skutkom suszy. Realizują one postulat Komisji Europejskiej do stosowania działań proaktywnych (in. podejścia adaptacyjnego) do przeciwdziałania skutkom suszy. Działania służące zwiększaniu retencji to działania o numerach od 1 do 7 w tabeli załącznika 2. W uszeregowaniu kolejnych działań istotne było zastosowanie kryterium obszaru ryzyka suszy, czyli pogrupowanie działań związanych z realizacją działań w rolnictwie, gospodarce wodnej w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę i zawierające element zainwestowania w infrastrukturę urządzeń wodnych służących przeciwdziałaniu skutkom suszy - zgodnie z pkt. 2) art. 184 ust. 2 Ustawy</p>

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
					Prawo wodne (Dz. U. 2020 poz. 310 z późn. zm.). Ustalona kolejność, pierwsze działania dedykowane sektorowi rolnictwa a następnie gospodarka komunalna, wynika z faktu skali skutków suszy rolniczej jakich doświadcza ten sektor w czasie zdarzeń suszy. Zarządzenie ryzykiem suszy rolniczej jest niezwykle istotnym elementem dla gospodarki krajowej, a wyraz tego w tworzeniu planu przeciwdziałania skutkom suszy daje także wymieniony skład Stron uzgodnienia procesu tworzenia dla projektu planu (art. 185 ust. 1 Ustawy Prawo wodne). Uszeregowanie pozostałych działań zostało wykonane w oparciu o kryterium rodzaju działania czyli kolejno działania edukacyjne (od nr 19 do 23) i formalne (od nr 24 do 26).
22.	GIS	PPSS	<i>W załączniku nr 2, w pkt 22, działanie: „Opracowanie zbioru dobrych praktyk służących racjonalizacji zużycia wody w rolnictwie” należy rozważyć również przyjęcie i wdrożenie praktyk już utworzonych i funkcjonujących w innych państwach członkowskich.</i>	Uwzględniono	Zgodnie z uwagą, w opisie działania nr 22 pn. „Opracowanie zbioru dobrych praktyk służących racjonalizacji zużycia wody w rolnictwie” zostanie wprowadzone zdanie wskazujące na uwzględnienie przy tworzeniu zbioru dobrych praktyk, adekwatnych do warunków i skali skutków suszy występujących na terenie Polski wypracowanych w innych państwach członkowskich praktyk służących racjonalizacji zużycia wody w rolnictwie.
23.	GIS	PPSS	<i>W załączniku nr 2 pkt 10: „Budowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych” należy rozważyć, aby organem odpowiedzialnym za opracowanie aktu prawnego do realizacji działania było MGMIŻS, z uwagi na kompetencje w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.</i>	Wyjaśniono	MGMiŻ posiada kompetencje w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę w odniesieniu do jednostek organizacyjnych podległych Ministrom: Obrony Narodowej oraz Sprawiedliwości. Upoważniony jest również do ustalania, w drodze rozporządzenia, wymagań jakościowych dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz taryf związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę. Sprawy wodociągów i zaopatrzenia w wodę stanowią zadanie własne gminy. Kompetencje gminy mają rozwinięcie w uprawnieniach do tworzenia wieloletnich planów rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych, jak i we władztwie planistycznym. Natomiast w sprawach korzystania z wód kompetencje przynależą właściwym organom PGW Wody Polskie. Z obowiązującego systemu prawnego nie wynikają w konsekwencji dla MGMIŻ kompetencje kierownicze, kontrolne, nadzorcze lub do współdziałania, odnoszące się do zagadnienia budowy ujęć wody. Wyjątkiem jest tu jedynie art. 397 ust.2 ustawy – Prawo wodne, zgodnie z którym organem właściwym w sprawie zgód wodnoprawnych jest minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, jeżeli wnioskodawcą są Wody Polskie.

Lp.	Organ	Dotyczy (PPSS/Prognozy)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Odpowiedź
24.	GIS	PPSS	<i>W załączniku nr 2 w pkt 14 „Budowa nowych ujęć wód podziemnych oraz budowa lub przebudowa rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody do obszarów zagrożonych suszą hydrologiczną dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi mieszkańców tych obszarów” jak w powyższym punkcie udział w opracowaniu powinno również mieć MGMIŻ a we wdrażaniu aktu prawnego jednostki podległe MGMIŻ.</i>	Wyjaśniono	Dodanie MGMIŻ może być uzasadnione jedynie z uwagi na kompetencję do przyjmowania i aktualizowania dokumentów planowania w gospodarowaniu wodami, w tym PPSS. Z obowiązującego systemu prawnego nie wynikają dla MGMIŻ kompetencje kierownicze, kontrolne, nadzorcze lub do współdziałania, odnoszące się do zagadnienia budowy ujęć wody lub przerzutów wody. Wyjątkiem jest tu jedynie art. 397 ust. 2 ustawy – Prawo wodne, zgodnie z którym organem właściwym w sprawie zgód wodnoprawnych jest minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, jeżeli wnioskodawcą są Wody Polskie.

4. PRZEBIEG PROCESU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROJEKTU PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PPSS

Konsultacje społeczne projektu prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu PPSS w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zostały przeprowadzone zgodnie z zapisami działu III ustawy ooś, w trybie 30-dniowym. Zawiadomienie o konsultacjach społecznych, zostało opracowane zgodnie z art. 39 ustawy ooś i zawierało informację o:

- możliwości składania uwag i wniosków,
- sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie termin ich składania,
- organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków.

Zawiadomienie stanowi załącznik nr 3 do niniejszego opracowania. Zawiadomienie zostało upublicznione poprzez stronę internetową Zamawiającego (www.wody.gov.pl), stronę internetową projektu (www.stopsuszy.pl), Biuletyn Informacji Publicznej Zamawiającego oraz Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Informacja o rozpoczęciu konsultacji została również ogłoszona w sposób zwyczajowo przyjęty - w siedzibie Zamawiającego i Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, a także na stronach internetowych poszczególnych rzgw oraz w prasie o ogólnokrajowym zasięgu. Komunikat w prasie zawierający informację o rozpoczęciu procedury udziału społeczeństwa w ramach realizowanej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy, został opublikowany w dniu 21 maja 2020 r.

Konsultacje społeczne projektu prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu PPSS odbywały się w dniach od 25.05 do 24.06.2020 r. W tym okresie wszyscy zainteresowani mogli składać uwagi i wnioski do projektu PPSS oraz projektu prognozy. Ww. dokumenty były wyłożone do wglądu w siedzibie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, ul. Grzybowska 80/82 w Warszawie oraz dostępne do pobrania na stronie internetowej www.stopsuszy.pl. W ramach procesu konsultacji społecznych projektu prognozy dla projektu PPSS, zostały zorganizowane trzy spotkania konsultacyjne w dniach: 2, 9 oraz 16 czerwca 2020 r. Ze względu na stan epidemii w Polsce, spotkania zostały zorganizowane w formie on-line za pośrednictwem platformy ZOOM. Spotkania były transmitowane z siedziby Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, ul. Grzybowska 80/82 w Warszawie.

Spotkania konsultacyjne miały przebieg zbliżony do konsultacji przeprowadzanych w tradycyjnej formie. Każde ze spotkań otworzył przedstawiciel Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Następnie przedstawiono agendę oraz tryb spotkania on-line, po której rozpoczęła się sesja referatowa prowadzona przez zespół realizujący prognozę. W ramach sesji referatowej przedstawiono cztery prezentacje o następującym zakresie:

- Aktualny stan środowiska, istotne problemy z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
- Potencjalny wpływ na środowisko w przypadku realizacji założeń ujętych w katalogu działań projektu PPSS,
- Potencjalny wpływ na środowisko działań inwestycyjnych wskazanych w załącznikach do projektu PPSS,
- Ocena skumulowana.

W trakcie ostatniej prezentacji, uczestnicy spotkania mogli zadawać pytania dot. projektu prognozy oraz projektu PPSS na czacie spotkania na platformie ZOOM. Łącznie we wszystkich trzech spotkaniach konsultacyjnych wzięło udział 204 uczestników oraz zgłoszono 40 pytań.

5. ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI

Uwagi i wnioski do projektu prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy można było składać w następujący sposób:

- za pośrednictwem ankiety on-line umieszczonej na stronie www.stopsuszy.pl (formularz zgłaszania uwag i wniosków),
- poprzez przesłanie informacji na adres e-mail: konsultacje@prognozasusza.pl,
- pisemnie w miejscu udostępnienia dokumentów,
- pisemnie przesyłając na adres pocztowy: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, ul. Grzybowska 80/82, 00-844 Warszawa,
- ustnie do protokołu w siedzibie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, ul. Grzybowska 80/82 w Warszawie (pokój 406),
- podczas spotkań konsultacyjnych na czacie na platformie ZOOM.

Charakterystyka otrzymanych uwag do projektu prognozy dla projektu PPSS

W trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych, na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgłoszono łącznie 54 uwagi do projektu prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu PPSS. Spośród wniesionych uwag: 19 uwag wyjaśniono, 21 uwag uwzględniono, 12 uwag nie uwzględniono, 2 uwagi uwzględniono częściowo. Poniższy wykres przedstawia charakterystykę otrzymanych uwag i wniosków w odniesieniu do części konsultowanego dokumentu.

Rysunek 1. Charakterystyka otrzymanych uwag do dokumentu prognozy dla projektu PPSS

Pierwsza grupa otrzymanych uwag dotyczyła sposobu oceny wpływu na środowisko działań zawartych w katalogu działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Większość z uwag z tej grupy została wyjaśniona – gdy chodziło o określenie formy realizacji działań, bądź uwzględniona, poprzez rozbudowanie i uszczegółowienie opisów w prognozie, dotyczących podkreślenia pozytywnego wpływu na środowisko planowanych działań.

Rozszerzono opis dot. pozytywnego wpływu na środowisko w zakresie możliwości retencji na obszarach rolnych, w tym wpływu poszczególnych systemów i metod retencji wody (retencja krajobrazowa,

glebowa, retencja wód podziemnych i powierzchniowych), wskazano również pozytywne skutki budowy oraz przebudowy urządzeń melioracji.

W zakresie uwag zgłoszonych do rozwiązań alternatywnych, dotyczyły głównie uzupełnienia i rozszerzenia działania A4 - *Powtórne wykorzystanie wody - Działanie przyczyni się do zwiększenia zasobów wodnych poprzez zmniejszenie poborów wody, wynikających z racjonalnego i wielokrotnego wykorzystania wody zużytej oraz wykorzystywania zgromadzonych wód opadowych. Takie zachowania przyczynią się do utrzymania bardziej zrównoważonego bilansu wodnego w skali regionalnej oraz minimalizacji presji ze strony zakładów przemysłowych na pobór wód. Wartością dodaną jest poprawa jakości odprowadzanych ścieków i obniżenie emisji zanieczyszczeń do środowiska, a także korzyści finansowe w rachunku długoterminowym, związane z obniżaniem opłat związanych z usługami wodnymi.*

Po wprowadzonych zmianach, nazwa działania została rozszerzona: *Powtórne wykorzystanie wody - mechanizmy technologiczne i prawne. Uzupełnieniu uległ również spodziewany rezultat wprowadzenia działania: Działanie przyczyni się do zwiększenia zasobów wodnych poprzez zmniejszenie poborów wody, wynikających z racjonalnego i wielokrotnego wykorzystania wody zużytej oraz wykorzystywania zgromadzonych wód opadowych. Takie zachowania przyczynią się do utrzymania bardziej zrównoważonego bilansu wodnego w skali regionalnej oraz minimalizacji presji ze strony zakładów przemysłowych i wydobywczych na pobór wód. Wartością dodaną jest poprawa jakości odprowadzanych ścieków i obniżenie emisji zanieczyszczeń do środowiska, możliwość wykorzystania oczyszczonych wód przemysłowych i wydobywczych do rekultywacji krajobrazu, a także korzyści finansowe w rachunku długoterminowym, związane z obniżaniem opłat związanych z usługami wodnymi.*

- *Działanie przyczyni się również do stworzenia ścieżki organizacyjno – prawnej umożliwiającej podmiotom z sektora przemysłowego i wydobywczego, będących użytkownikami wód, realizację inwestycji w zakresie oczyszczania wód przemysłowych, rozbudowy infrastruktury dla ponownego wykorzystania wody, wprowadzania technologii zwiększających oszczędność wody w procesach produkcyjnych.*
- *Dodatkowym efektem jest redukcja – poprzez przeniesienie - kosztów działań z sektora publicznego na prywatny.*

Uwagi odnoszące się do mierników postępu i wskaźników skuteczności działań, w większości nie mogły zostać uwzględnione w prognozie. Odpowiedzi udzielone na otrzymane uwagi zostały zawarte w tabeli rozbieżności (Załącznik nr 4). Większość uwag wynikała z potrzeby zapoznania się ze szczegółowymi zapisami metodyki, która zawarta jest w pracy pn.: „Opracowanie metodyki prowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu”.

Uwagi zgłoszone do oceny wpływu inwestycji załączników nr 1A, 1B oraz 1C na poszczególne elementy środowiska, w większości wynikały z potrzeby szerszego wyjaśnienia przyczyn przyporządkowania inwestycji do poszczególnych grup oceny inwestycji. W uwagach zgłaszano również obawy o konsekwencje, w związku z brakiem oceny wpływu inwestycji z załącznika nr 1C. Wprowadzono uzupełnienie w prognozie, w ramach którego inwestycje z załącznika nr 1C podlegały ocenie – uwzględniając rodzaj inwestycji oraz typowe oddziaływania, które mogą wystąpić w przypadku ich realizacji. Ocena została przedstawiona w załączniku nr 7 do prognozy.

Ostatnia grupa uwag odnosiła się do pozostałej części prognozy, bądź poruszała zagadnienia ogólne, nie odnoszące się bezpośrednio do treści prognozy. Część uwag miała charakter porządkowy. Zasadne uwagi z tej grupy zostały uwzględnione w prognozie.

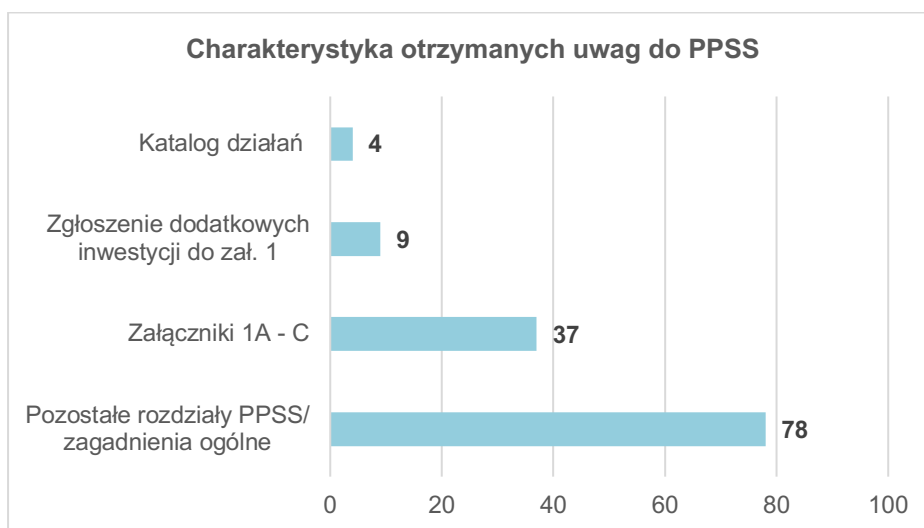
Wszystkie otrzymane w toku konsultacji społecznych uwagi i wnioski do projektu prognozy i projektu PPSS wraz z odpowiedziami, zostały zebrane w Tabeli rozbieżności (Załącznik nr 4).

Charakterystyka uwzględnionych uwag w projekcie PPSS

W trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgłoszono łącznie 128 uwag do projektu PPSS. Spośród wniesionych uwag: 98 uwag wyjaśniono, 29 uwag uwzględniono, 1 uwagi nie uwzględniono. Większość otrzymanych uwag dotyczyła zagadnień ogólnych bądź odnosiła się do dokumentu PPSS. Kolejne grupy uwag dotyczyły załączników nr 1A-C oraz katalogu działań. W ramach konsultacji społecznych prognozy, zgłaszano również dodatkowe inwestycje do projektu PPSS. 1 uwaga została nieuwzględniona, ze względu na brak zasadności budowy zgłoszonego w ramach konsultacji zbiornika wodnego.

Poniższy wykres przedstawia charakterystykę otrzymanych uwag i wniosków w odniesieniu do części konsultowanego dokumentu.

Rysunek 2. Charakterystyka otrzymanych uwag do PPSS

W wyniku otrzymanych uwag wprowadzono korekty dotyczące:

- załącznika nr 1C (w zakresie: uporządkowania zebranych inwestycji, korekt w zakresie informacji nt. inwestycji - powtórzeń oraz nieścisłości m.in. w zakresie lokalizacji),
- załącznika nr 1B (w zakresie: dopisania jednostki miary dot. pojemności retencji),
- załącznika nr 1A, 1C (w zakresie: ujednolicenia zapisu dot. pojemności retencji),
- dokumentu PPSS (w zakresie: uzupełnienia stosowanych w projekcie skrótów, ujednolicenia zapisów w tabelach, poprawy czytelności rysunków),
- działania katalogowego nr 14 (w zakresie: uzupełnienia o zakres związany z przebudową ujęć wody).

Do pozostałych uwag sformułowano wyjaśnienia.

W dokumencie PPSS wprowadzono zmianę dotyczącą działania nr 23: *Propagowanie ponownego wykorzystania wód*. Działanie polega na propagowaniu oszczędnego gospodarowania wodą przez stosowanie rozwiązań w zakresie ponownego wykorzystania wody oraz retencjonowania i wykorzystania wód opadowych w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach i budynkach użytku

publicznego. Działanie obejmuje również opracowanie kodeksu dobrych praktyk w zakresie ponownego wykorzystania wód dla różnych sektorów gospodarki, z uwzględnieniem dokumentów referencyjnych w zakresie najlepszych dostępnych praktyk (BAT) oraz szkolenia i warsztaty w tej tematyce.

Zmiana dotyczy zakwalifikowania tego działania do kategorii Edukacja/Formalne.

6. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W ramach prognozy oddziaływania na środowisko analizowano możliwość wystąpienia oddziaływań transgranicznych. Przy tego typu analizach szczególne znaczenie ma lokalizacja przedsięwzięć. W tym zakresie, potencjalnym źródłem oddziaływania, mogłyby być przede wszystkim działania planowane do realizacji bezpośrednio na lub przy granicy Państwa lub na ciekach czy zlewniach transgranicznych.

Na podstawie przeprowadzonych analiz, w ramach niniejszej prognozy, nie stwierdza się przesłanek, które pozwalałyby zidentyfikować jakiejkolwiek ryzyko wystąpienia znaczących oddziaływań na środowisko na terenie państw sąsiednich wynikających z realizacji projektu PPSS. W konsekwencji **nie istnieje konieczność, na obecnym etapie planowania, przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.**

Podkreślono jednak, że wszystkie przedsięwzięcia/inwestycje ujęte w projekcie PPSS, zwłaszcza we wczesnej fazie planowania, których lokalizacja nie jest znana, powinny zostać poddane ponownej analizie, w kontekście postępowania transgranicznego, na etapie ich przygotowania do realizacji.

7. PROPOZYCJE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

W ramach prognozy zaproponowano dla wszystkich działań określonych w katalogu *mierniki postępu* ich realizacji oraz *mierniki skuteczności* wprowadzania działań.

Dla każdego z działań przypisano wskaźnik postępu, dopasowany do specyfiki działania:

Tabela 3. Mierniki postępu we wdrażaniu zapisów projektu PPSS

Numer w katalogu działań	Rodzaj działania	Nazwa działania	Wskaźnik stanu realizacji działania w danym roku
1	Retencja	Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych.	powierzchnia użytków rolnych na których wprowadzono działania
2	Retencja	Zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych.	objętość zmagazynowanej wody w ramach podejmowanych działań
3	Retencja	Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.	liczba miast i gmin miejsko-wiejskich realizujących działanie, objętość wody możliwej do retencjonowania w indywidualnych zbiornikach na deszczówkę*
4	Budowa/ Retencja	Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji.	liczba zrealizowanych inwestycji dotyczących zwiększania naturalnej retencji, powierzchnia zlewni objętych działaniami, objętość retencjonowanej wody
5	Budowa/ Retencja	Podpiętrzenie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy.	liczba jezior objętych działaniem, objętość retencjonowanej wody
6	Formalne	Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach	liczba i powierzchnia zlewni, dla których wykonano analizę

Numer w katalogu działań	Rodzaj działania	Nazwa działania	Wskaźnik stanu realizacji działania w danym roku
		z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji.	
7	Budowa/ Retencja	Realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych poprzez zwiększanie sztucznej retencji.	liczba zrealizowanych inwestycji dotyczących zwiększania sztucznej retencji, objętość retencionowanej wody
8	Budowa	Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej.	długość sieci melioracyjnej wybudowanej jako nawadniająco-odwadniająca, długość sieci melioracyjnej przebudowana w celu zmiany funkcji na nawadniającą
9	Zmiana korzystania	Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych.	powierzchnia użytków rolnych na których wprowadzono działania
10	Budowa	Budowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych.	liczba wybudowanych nowych ujęć wód podziemnych na cele nawodnień rolniczych
11	Formalne	Uwzględnienie tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w ramach planów zarządzania kryzysowego wszystkich szczebli	liczba planów zarządzania kryzysowego uzupełnionych o scenariusze zdarzeń uwzględniające suszę
12	Formalne	Opracowanie projektu zintegrowanego systemu monitoringu suszy wraz z określeniem założeń administracyjnych i prawnych dla jego funkcjonowania.	Czy działanie jest zakończone/ w trakcie realizacji/ nierozpoczęte
13	Formalne	Optymalizacja zasad udzielania dotacji celowej na pokrycie części odszkodowań z tytułu szkód spowodowanych przez suszę rolniczą oraz zawierania umów ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia skutków suszy rolniczej.	Czy działanie jest zakończone/ w trakcie realizacji/ nierozpoczęte
14	Budowa	Budowa nowych ujęć wód podziemnych oraz budowa lub przebudowa rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody do obszarów zagrożonych suszą hydrologiczną dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi mieszkańców tych obszarów.	liczba wybudowanych nowych ujęć wód podziemnych do poboru wody na cele spożywcze; długość wybudowanych/przebudowanych rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody do obszarów zagrożonych suszą hydrologiczną
15	Formalne	Opracowanie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem suszy w zakresie czasowego ograniczenia w korzystaniu z wód.	Czy działanie jest zakończone/ w trakcie realizacji/ nierozpoczęte
16	Formalne	Czasowe ograniczenie zużycia wody z sieci wodociągowej.	brak wskaźnika z uwagi na doraźny charakter działania
17	Formalne	Czasowe ograniczenie korzystania z wód.	brak wskaźnika z uwagi na doraźny charakter działania

Numer w katalogu działań	Rodzaj działania	Nazwa działania	Wskaźnik stanu realizacji działania w danym roku
18	Formalne	Zmiana sposobu wykonywania oraz przesunięcie terminów realizacji prac utrzymaniowych na ciekach, z uwagi na wystąpienie suszy hydrologicznej, ujętych w planach utrzymania wód.	długość odcinków cieków, na których przesunięto termin prac w związku z suszą hydrologiczną
19	Edukacja/Formalne	Opracowanie i wdrożenie zmiany do podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej oraz szkół ponadpodstawowych w zakresie definicji suszy, przyczyn jej występowania, skutków oraz sposobów identyfikowania i zapobiegania.	Czy działanie jest zakończone/ w trakcie realizacji/ nierozpoczęte
20	Edukacja/ Formalne	Opracowanie i wdrażanie programu edukacyjnego o przyczynach występowania suszy, sposobach jej identyfikowania, obszarach gospodarczych, społecznych i środowiskowych wrażliwych na suszę oraz przeciwdziałaniu jej skutkom.	Czy działanie jest zakończone/ w trakcie realizacji/ nierozpoczęte
21	Edukacja	Edukacja i kreowanie świadomości rolników w zakresie zwiększania retencji na gruntach rolnych, zwiększania materii organicznej w glebie oraz upowszechniania upraw mniej wrażliwych na suszę. Propagowanie ubezpieczeń rolnych.	liczba rolników korzystających ze wsparcia ODR w zakresie szkoleń, doradztwa, warsztatów
22	Edukacja	Opracowanie zbioru dobrych praktyk służących racjonalizacji zużycia wody w rolnictwie.	Czy działanie jest zakończone/ w trakcie realizacji/ nierozpoczęte
23	Edukacja/Formalne	Propagowanie ponownego wykorzystania wód.	Czy działanie jest zakończone/ w trakcie realizacji/ nierozpoczęte
24	Formalne	Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych.	liczba zweryfikowanych instrukcji gospodarowania wodą
25	Formalne	Przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania.	liczba zweryfikowanych pozwoleń wodnoprawnych
26	Formalne	Opracowanie zasad finansowania działań przeciwdziałających skutkom suszy w programach operacyjnych.	Czy działanie jest zakończone/ w trakcie realizacji/ nierozpoczęte

* Wskaźnik możliwy do oceny po wprowadzeniu mechanizmu zbierania danych od podmiotów prywatnych na terenach miast.

W projekcie PPSS zaproponowano zadania inwestycyjne zebrane w załącznikach nr 1A, 1B i 1C, których realizacja wpisuje się w działanie nr 7 *Realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych przez zwiększanie sztucznej retencji* i powinna być mierzona, tym samym wskaźnikiem co inne inwestycje.

W katalogu działań zawarto działanie nr 17 *Czasowe ograniczenie korzystania z wód* oraz działanie nr 16, *Czasowe ograniczenie zużycia wody z sieci wodociągowej*. Informacja, czy działanie zostało w danym roku wprowadzone oraz przez jaki czas i w jakim zakresie ograniczone było korzystanie z zasobów powinno być corocznie raportowane do PGW WP.

Wskaźniki skuteczności działań bazują na zdefiniowanych miernikach postępu w ich realizacji. Miarą efektywności działań przyjęto poniższy wzór uwzględniający klasy zagrożenia suszą.

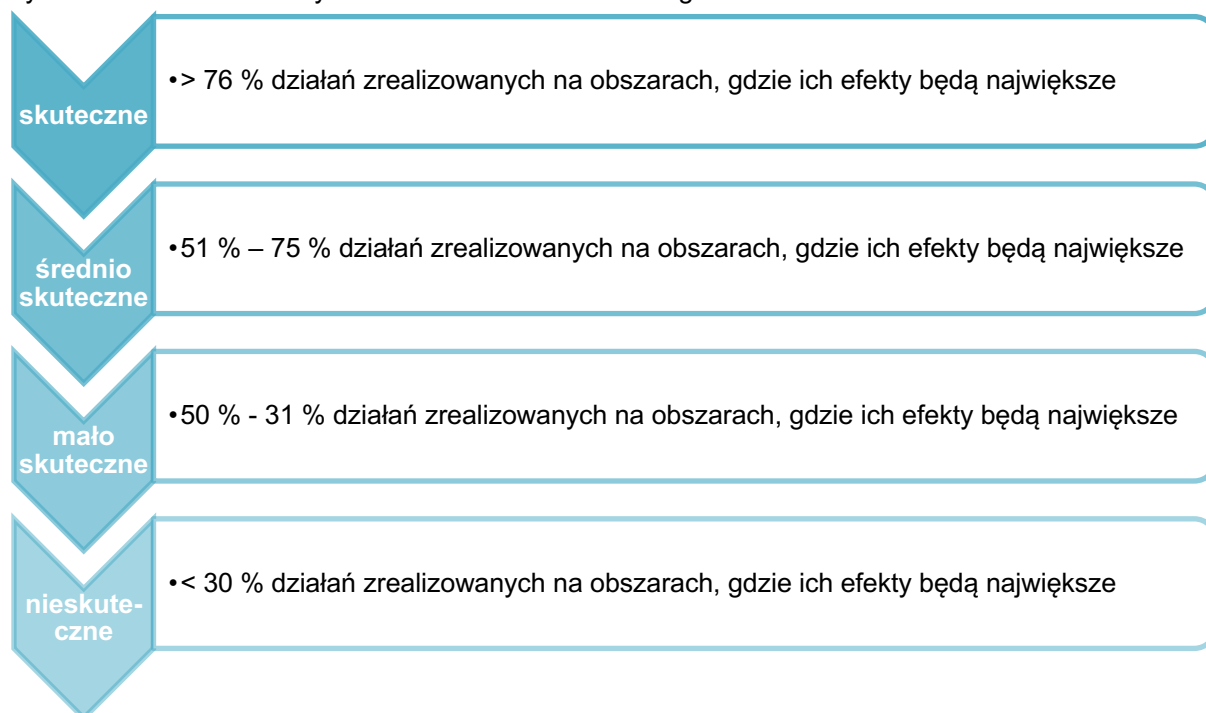
$$\text{Wskaźnik skuteczności} = \frac{0,2 * K_1 + 0,6 * K_2 + 0,8 * K_3 + 1 * K_4}{K_1 + K_2 + K_3 + K_4}$$

gdzie:

K_i – liczba działań na obszarze w i – klasie zagrożenia danym typem suszy.

Jako skalę ocen proponuje się przyjąć 4 stopniowy podział uwzględniający udział poszczególnych działań w zależności od kategorii obszaru, na którym są realizowane, w stosunku do sumy wszystkich działań. Poniższy rysunek obrazuje proponowaną hierarchię oceny.

Rysunek 3 Skala dla oceny skuteczności działań z katalogu działań PPSS

źródło: opracowanie własne

Przedstawione powyżej podejście powinno mieć zastosowanie do wszystkich działań, dla których wskaźnikiem stopnia realizacji są efekty rzeczowe ich wdrożenia. Część działań o charakterze krajowym nie będzie miała takich mierników, z uwagi na ich specyfikę. Dla tych działań, przyjmuje się zasadę, że jeśli działanie zostało zakończone to było skuteczne. Natomiast przedsięwzięcia w trakcie realizacji oraz nierozpoczęte są nieskuteczne.

Dla działań nr 17 i 16 z uwagi na brak zdefiniowania wskaźnika postępu nie przypisuje się miernika skuteczności.

Za monitoring zapisów Planu przeciwdziałania skutkom suszy odpowiadać powinien minister właściwy do spraw gospodarki wodnej jako organ przyjmujący dokument. Procedura pozyskiwania danych przy obecnych zapisach prawnych nie gwarantuje efektywnego otrzymania informacji o wdrażaniu działań. W związku z tym, proponuje się uzupełnić zapisy art. 328 ustawy Prawo wodne, tak by obejmowały

także Plan przeciwdziałania skutkom suszy. Jako odpowiednią częstotliwość prowadzenia monitoringu proponuje się przyjąć okresy roczne. Podejście to spójne jest ze stosowaną praktyką dla innych dokumentów planistycznych z zakresu gospodarki wodnej.

Metodyka monitoringu skutków dla środowiska będących wynikiem realizacji poszczególnych działań programu

Przeprowadzone w ramach prognozy oddziaływania na środowisko analizy wykazały, iż największy wpływ na środowisko planowanych do wdrożenia działań (zarówno z katalogu działań jak i inwestycyjnych), może dotyczyć takich elementów jak: wody (powierzchniowe i podziemne), siedliska przyrodnicze oraz obszary chronione. Skutki środowiskowe wprowadzenia planowanych działań, będą widoczne na podstawie obserwacji zmian stanu środowiska w zakresie ww. wskaźników.

Monitoring stanu środowiska w zakresie wód powierzchniowych i obszarów chronionych jest prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez GIOŚ. Realizowany jest on zgodnie z Programem monitoringu środowiska PMŚ na lata 2016-2020.⁶ Obecnie opracowany został Strategiczny Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020 – 2025, który zastępuje ww. Program monitoringu środowiska na lata 2016-2020.

Ocena stanu wód powierzchniowych realizowana będzie w odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych. W latach 2022-2025 nastąpi aktualizacja sieci i programów monitoringu wód na kolejny cykl planistyczny (lata: 2022-2027).

Z punktu widzenia monitorowania skutków dla środowiska realizacji poszczególnych działań zaplanowanych w ramach projektu PPSS, istotne znaczenie będą miały zadania związane z badaniem stanu rzek, obserwacją elementów oceny stanu wód.

Monitoring i ocena stanu wód podziemnych wykonywane są przez państwową służbę hydrogeologiczną, którą pełni Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB), na podstawie Programu Monitoringu Wód Podziemnych. Ocena stanu wód podziemnych realizowana jest w odniesieniu do 172 jednolitych części wód podziemnych.

Ocena stanu siedlisk przyrodniczych, która będzie obrazowała potencjalne skutki dla tego komponentu środowiska planowanych w ramach projektu PPSS działań, realizowana jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez GIOŚ. Prowadzenie monitoringu siedlisk wynika z zapisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, która implementuje zapisy Dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywy Siedliskowej) oraz Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków (tzw. Dyrektywy Ptasiej). Monitoring prowadzony przez GIOŚ, gromadzi informacje pozwalające na określenie aktualnego stanu ochrony, w kontekście zmian zachodzących na skutek antropogenicznych i naturalnych oddziaływań i prognozowanych zagrożeń, a także dotychczasowych sposobów ochrony. Monitoring w latach 2020-2025 będzie kontynuacją prowadzonych dotychczas prac oraz prowadzony będzie w podziale na trzy części: monitoring siedlisk przyrodniczych, monitoring gatunków zwierząt oraz gatunków roślin.

---

⁶ Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2010, GIOŚ, Warszawa, 2015 r.